Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirasżant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prikrasti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and I guages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 10 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 8 Kovo (March) 1901 m. — Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Svarbiausiu atsitikimu ant politiszkos padangės Amerikoj yra inauguracija Mc Kinleyo ant prezidento ant sekanczių keturių metų. Kadangi vienok ceremonijų rengėjai, iszrinkti isz tarpo politikierių ne pažįstanczių gerai szvelnesnių pasielgimo formų vartojamų civilizuotuose krasztuose, tai jie įžeidė pirmiausiai svetimų krasztų ambasadorius ir pasiuntinius, kuriems paskyrė vietą užpakalyj Amerikos politikierių. Ambasadoriai praneszė ceremonijų rengėjams, kad jie nedalyvaus visai inauguracijos iszkilmėse, jeigu jiems ne bus paskirta pirma vieta ceremonijose, kadangi jie Amerikoj reprezentuoja ne kokią nors politiszką partiją savo kraszto, bet visą tautą. Ceremonijų rengėjams reikėjo perkeisti savo padavadyjimus ir paklausti svetimų krasztų ambasadorių, kokią vietą prie inauguracijos jie sau iszsirenka. Ne užganėdino ceremonijų rengėjai ir veteranų paskutinės kares: ir tie atsisakė dalyvauti inauguracijoj, jeigu jiems reikia stoti užpakalyj niekuom krasztui neužsipelnusių politikierių.

Kubos konstitucijos rengėjai atmetė Amerikos reikalavimą, idant szita sala priimtų Amerikos virszinįkystę, idant atiduotų Amerikai kelis portus laivynės stovykloms ir salą Pines, ėsanczią prie Kubos pakranczių, bet jie reikalauja, idant Amerika iszpildytų priesz karę duotus kubiecziams pažadėjimus. 2 d. kovo apie 5000 kubieczių susirinko priesz amerikoniszko jeneral-gubernatoriaus rumą ir padavė jam ant persiuntimo prezidentui McKinleyui praszymą, kuriame reikalauja visiszkos nepriguimystės Kubos. Jenerolas Wood delegatus priėmė labai szirdingai.

Kaip stovi dalykai ant Filipinų, sunku tikrai žinoti: žinię ateina vien nuo amerikoniszko virszinįko, o tas, žinoma, negerus atsitikimus užslepia. Jeigu teisingi amerikoniszko virszinįko praneszimai, tai reiktų mislyti, kad amerikonai ima virszų ant filipinieczių, kurių vis daugiaus pasiduoda amerikonams. Vienas isz įtekmingiausių filipinieczių, dedė garsaus Aguinaldo, likosi amerikonų paskirtas ant provincijos gubernatoriaus. Kadangi jis turi daug pasekėjų, tai be abejonės per jį amerikonai pelnys daugiaus prilankumo terp gyventojų. Rods priesz paskyrimą dedės Aguinaldo gubernatorium protestavo katalikiszki zokoninkai, bet kad jie daugumos gyventojų teipjau, jeigu ne daugiaus už amerikonus, nekencziami, tai amerikoniszki filipiniszki komisoriai ne paiso ant kunigų protesto.

Didesnę dalį liuosnorių nuo Filipinų grąžina atgal į Ameriką, jų vietoj atsiunczia ant Filipinų amerikoniszką kariauną buvusią dar Chinuose; czia lieka dabar vien sargyba ant saugojimo ambasadoriaus.

Pietini Afrika.

Pereitą sanvaitę Londono laikraszcziai buvo pagarsinę, buk vyriausias Transvaaliaus burų vadovas, jenerolas Louis Botha užmezgė tarybas su lordu Kitcheneru ir buk nori pasiduoti anglijonams. Po tam tie pats laikraszcziai praneszė, jog Botha su visais savo kareiviais pasidavė anglijonams. Pasirodė vienok, kad žinios apie pasidavimą Bothos buvo su visu neteisingos. Botha ne pasidavė anglijonams ir dar vis laikosi Transvaaliuje; jis yra dabar rytinėj Transvaaliaus dalyj.

Oranijos burų vadovas De Wett persikėlė per Oranijos upę atgal į Oraniją ir czia savo pajiegas sujungė su pajiegoms kito burų vadovo, jenerolo Hertzogo. Matyt Dė Wettui ne pasisekė sukelti angliszkų valdybų burus priesz Angliją, todėl jis sugrįžo atgal į Oraniją. Jeigu vienok jam ne pasisekė, tai ir anglijonai ne gali pasigirti nė jokiais svarbesniais nuveiktais darbais. Pereitos subatos dieną, iszsiųsti isztirti apie skaitlių burų pajiegų australiecziai pateko į burų kilpas. Muszyje krito jų 20, o 60 pateko į burų nelaisvę.

Iszsiųstas gaudyti DeWettą angliszkas jenerolas Bruce Hamilton praneszė Kitchenerui, kad DeWett angliszkų pajiegų apsiaustas aplinkinėse Philipstown, į sziaurius nuo Calesberg ir buk niekaip ne gali isztrukti. Kada vienok anglijonai prisiartino prie Philipstown, tai pasirodė, kad czia burų visai nėra, bet jie greitai pasitraukė į rytus ir ties Colesberg persikėlė per upę Oraniją. Taigi isz to matyt, kad iki sziol De Wettui pasiseka supainioti teip savo pėdsaką, kad anglijonai nežino, kur jis yra ir gaudo jį ne ten, kur jis yra. Ir dabar anglijonai tikrai ne žino, kur yra DeWett, mena vien, kad jis netoli Colesberg, kur upės tekėjimas ne smarkus, su savo 1500 kareivių perplaukė į Oraniją, kadangi mat matė beplaukianczius per upę burus. Kaip sako, su DeWettu yra ir prezidentas Oranijos respublikos Steijn. Angliszkose valdybose, gaudomas veik visų angliszkų pajiegų DeWett nužudė daug žmonių ir vežimų su maistu ir amunicija, bet visgi dar po jo vadovyste liko su virszum 2000 burų, kuriuos gaudo 20 kartų didesnės anglijonų pajiegos su visoms, kokias tik turi kanuolėms.

Vakarinės Afrikos Angliszkose valdybose priesz anglijonus pasikėlė negrai. Iszsiuntė kariauną ne tik ant suvaldymo pasikėlusių, bet ir ant jų nubaudimo. Angliszka kariauna kolionijos viduriuose turėjo smarkų muszį su pasikėlusiais negrais ir nors juos ir sumuszė, bet muszyje žuvo ir deszimta dalis angliszkų kareivių. Virszinįkas angliszkos kariaunos ne dryso traukti toliaus su apsilpnytoms per muszį pajiegoms, bet priverstas tapo grįžti atgal. Žinoma, isz Anglijos atsiųs daugiaus kariaunos ir pasikėlėlius suvaldys, bet visi tie nepasisekimai akyse cziabuvių nupuldo garbę Anglijos kaipo galingiausios, nepergalimos vieszpatystės.

Chinai.

Nors maskoliai paėmė, prieszais norus kitų vieszpatysczių ir savo duotus prižadėjimus, visą Mandžuriją, bet jos ne suvaldė. Pereitą sanvaitę 3000 maskolių turėjo smarkų muszį su 10000 chiniszkos kariaunos. Maskoliai likosi sumuszti ir turėjo trauktiesi greitai atgal į miestą, kur yra daugiaus maskoliszkos kariaunos.

Angliszko rando partijos laikrasztis "Standard" paduoda, buk virszinįkas visų krasztų kariaunos grafas Waldersee, ant 7 d. kovo rengia terptautiszkos kariaunos expediciją į Chinų vidurius. Nežinia tik, kokių krasztų kariaunos ims dalyvumą toje expedicijoj. Amerika paliko Chinuose tik sargybą savo ambasadoriui; prancuzai laukia vien laivų ant paėmimo 10000 kareivių, kuriuos grąžina namon; grąžina namon savo kariauną ir Japonija, Maskolija gi seniai neina isz vien su kitais krasztais. Lieka todėl vien angliszka ir vokiszka kariaunos, kurios dar sziaip teip laikosi ir eina Chinuose isz vien.

Kadangi Maskolija sulaužė pirma duotus visam svietui pažadėjimus: nors pasižadėjo žemės krasztų ne imti nuo Chinų, o vienok užėmė Mandžuriją, reikalauja dar Mongolijos ir Džungarijos, tai pasiuntiniai Anglijos, Japonijos, Vokietijos, Austrijos, Italijos ir Suvienytų Valstijų praneszė Chinų komisoriams, kad jeigu Chinai atiduotų kokiai nors isz svetimų vieszpatysczių sau prigulinczius žemės plotus, arba jeigu darytų ypatiszkus palengvinimus prekystoj, tai tokio jau atlyginimo pareikalaus nuo Chinų ir szitie krasztai. Kadangi vienok Maskolija ne paiso ant kitų krasztų ir jos pasiuntinys Giers iszreiszkė Chinų komisoriui Li Hung Czangui, jog savo reikalavimų ne perkeis, tai be abėjonės Chinų randas ne galės atmesti Maskolijos reikalavimų ir neturėdamas isz niekur paramos, turės juos priimti.

Prancuzai dalį savo kariaunos rengiasi siųsti isz Pekino, kur pasiliko tik ambasadoriaus sargyba, į Hankow neva ant saugojimo prancuziszkos kompanijos dirbdinamo geležinkelio Lu Han linijos. Turbut ir prancuzai rengiasi sekti Maskolijos paveikslą ir pasilaikyti sau Hankow apskritį nors ir be pritarimo kitų vieszpatysczių.

Dabar jau aiszkiai matyt, kad mieriai ėmusių dalyvumą suvaldyme bokserų vieszpatysczių ne vienoki, kad terp tų vieszpatysczių nėra sutikimo; ne sutinka terp savęs ir kariaunų virszinįkai. Angliszkos kariaunos virszinįkas ne seniai iszkėlė balių, bet ant baliaus buvo, apart angliszkų, tik vokiszki ir amerikoniszki oficierai. Kada maskoliszkas pasiuntinys iszkelė balių, tai ant jo buvo vien prancuzai ir austrijokai; ant baliaus japonieczių parengto vien amerikonai buvo užpraszyti. Jeigu nesikentimas kils dar labiaus, tai ne užsikencziancziossvetimos kariaunos gali terp savęs susimuszti.

Angliszki laikraszcziai praneszа, buk chinieczіai skubiai taiso kelius, kadangi mat ciecorius ir ciecorienė rengiasi grįžti į Pekiną.

Iszpanija.

Dėl maisztų, koki užgimė visokiuose Iszpanijos miestuose, pasitraukė nuo vietos jenerolo Azcaraga ministerija. Karalienė praszė pirma buvusio ministerių pirmsėdžio Silveles sutverti naują ministeriją, bet tas atsisakė. Toliaus su tokiu jau praszymu kreipėsi ir prie jenerolo Azcaraga, bet ir tas ne panorėjo. Dabar, kaip laikraszcziai garsina, buvęs ministerijoj Silveles iždo ministeriu Villeverde sutiko sutverti naują ministeriją vietoj pasitraukusios. Jis perdavė karalienei suraszą jo parinktų ministerių, kuriuos be abejonės karalienė priims, kadangi krasztas ne gali ilgai pasilikti be ministerių. Laikraszciai dabar paduoda, kad ir Villeverdė atsisakė sutverti ministeriją.

Vidurinė ir Pietinė Amerika.

Tarpe Kubos ir Porto Rico yra dideli sala San Domingo. Ant jos yra dvi nepriguimingos republikos: Hayti ir San Domingo. Neseniai ant rubežiaus susimuszė kariaunos abiejų tų mažų respublikų. Kadangi ir pirma terp jų didelio sutikimo ne buvo, tai isz dabartinio susimuszimo gali užgimti tikra karė. Abiejų krasztų kariaunos isztraukė jau ant rubežiaus. Jeigu nieks isz galingesnių draugų nesutaikys nesutinkanczių krasztų, be karės ne apseis.

Revoliucija respublikoj Wenezuelėj vėl pakilo. Randas tos respublikos rods garsina, jog revoliucijonieriai likosi sumuszti, ateinanczios vienok isz czia privatiszkos žinios paduoda visai prieszingai: pagal tas žinias, paskutiniame muszyje rando kariauna likosi sumuszta, ant muszio lauko krito keli szimtai kareivių.

Turkija.

Kadangi Turkijos iždas tuszczias, nėra jame pinigų ant užmokėjimo už duotus svetur padirbti kariszkus laivus ir ant užmokėjimo algų urėdnįkams: net svetimuose krasztuose ėsanti ambasadoriai per czielus metus ne sulaukia algų, tai jie atsisako tarnauti be užmokesnio. Dabar ant reikalingiausių iszmokesczių sultanas nori užtraukti užrubežiuose naują skolą, nors ir senų skolų ne įstengia iszmokėti. Gvarancią remia ant pakeltų mokesczių nuo žemės. Nežinia tik, ar ras kur norinczius paskolinti.

Kretos gubernatorius bandė atsiliepti į Europos vieszpatystes su praszymu priskirti tą prigulinczią Turkijai salą prie Grekijos, bet praszymas tas likosi atmestas, jam nieks ne pritarė.

Macedonijoj pakilo maisztai priesz Turkijos valdžias. Prancuzija ir Maskolija atsiliepė jau į Turkiją su reikalavimu suvaldyti tuos maisztus.

Anglijos karalius buvo Vokietijoj atlankyti sunkiai serganczią seserį. Vokietijoj labai szaltai jį priėmė. Net randas, nenorėdamas erzinti gyventojų, ne rengė nė jokio iszkilmingo priėmimo Anglijos valdonui.

Reikalingi yra du vaikai nuo 13 iki 15 metu prie "Lietuvos" spaustuves mokintis litaru statyti (drukorystes). Tė atsiszaukia in "Lietuvos" redakcija.

Preké pinigų.

Ruskas rublis po 52½c
Prusiszkos markės po 24½c

Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c. ant paczto kasztų.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Vilniaus miesto roda perdavė Peterburgo Dailės akademijai įstatus techniszko pieszimo mokyklos, kokią miestas nori parengti prie ėsanczios jau mieste tepliorystos mokyklos. Dailės akademija pritarė miesto užmanymui. Be abėjones jau nuo ateinanczių mokslo metų pieszimo mokykla galės priiminėti norinczius mokytiesi.

Apszvietimo ministerija davė miestui daleidimą parengti dar szį metą vakarinę mokyklą suaugusioms merginoms ir moterims.

8 d. vasario Vilniuje siautė gana didelis gaisras. Užsidegė mat kolionijaliszkos krautuvės Jacobsono. Subėgusiems ugnasargiams pasisekė ugnį suvaldyti, bet visgi ji pridirbo blėdies ant kelių tukstancziu rub'ių. Prie gesinimo daug tavorų krautuvėse likosi pagadytų. Nuo ko užgimė ugnis, tikrai nežinia.

Vilniaus mokslinio apskriczio virszinįkas pareikalavo nuo liaudės mokyklų direktorių žinių, kur parankiausiai Lietuvoj butų parengti specijaliszkas mokyklas dirbimo karklinių gurbų. Randas mat nori parengti Lietuvoj kelias tokias mokyklas; paskirs ir stipendijas besimokinantiems.

Vilniaus žemdarbių draugystė, su prisidėjimu žemdarbių Naumiestėlio pavieczio, Minsko gub., parengė analitiszką žemdarbiszką chemiszką laboratoriją Naumiestėlio pavietyj, Minsko gubernijoj. Užveizėtojumi stacijos bus specijalistas, dvarponis Kapovicz. Laboratorija užsiims visokiais chemiszkais tirinėjimais žemės, dirvos, durpų, mėszlų ir bus tai pirmutinė chemiszka laboratorija Lietuvoj.

28 d. sausio, ant priemiesczio Vonvozai, į tvartus namuose Viržanovyczo įsikraustė vagiliai ir paszlavė arklį ir roges prigulinczias uriadnįkui. Vagilių iki sziol ne suėmė, bet apie suėmimą uriadnįkas be abejonės rupinsis geriaus, negu jigu but pavogti arkliai keno nors kito.

Vilniuje atsibuvo susivažiavimas delegatų žemdarbių sindikatų: Minsko, Kauno, Vitebsko ir Grodno gubernijų, teiposgi delegatų Vilniaus ir Reseinių žemdarbių draugysczių. Nuo Grodno žemdarbių sindikato buvo delegatai: Koribut-Daszkievisz, Voinar, Skirmunt, Bielski ir Ursin-Niemcevicz; nuo Kauno sindikato: Stolypin, Chrapowicki, Czarnecki ir Savlovski; nuo Vitebsko: Koskov, Szarvinskyj ir Ryk; nuo Minsko: kunigaiksztis Druckyj-Lubecki, Obrompalski ir Kontrim. Nuo Vilniaus žemdarbių draugystės: Chominski, Lubonski, Baturin ir Parczevski: nuo Reseinių draugystės: Przeciszevski ir Romer. Susirinkę nusprendė parengti centraliszką biurą pirkimui visokių tavorų. Biuras varde sindikatų ir žemdarbiszkų draugysczių gali priiminėti reikalavimus, daryti kontraktus. Biurą tokį nusprendė parengti Minske. Vieta ta ypacz žemdarbiams Kauno gub. visai ne paranki ir todėl Žemaitijos žemdarbiai ne galės isz biuro tarpinįkystės naudotiesi.

Arklevagystos Lietuvoj.

Vilniaus jeneral-gubernatorius du metai atgal prisakė visiems Lietuvos urėdams surinkti žinias apie arklevagystas Lietuvoj, kurios czia neiszpasakytai iszsiplatino. Žinios likosi surinktos nuo 1894 m. Isz tų žinių matyt, kad 1894 m. Vilniaus gubernijoj pavogė 489 arklius, isz kurių tik 95 atrado, taigi likosi ne atrasti 394; Kauno gub. pavogė 1114 arklių, isz kurių atgavo 335, taigi likosi ne atgautų 779; Grodno gub. pavogė 337 arklius, isz kurių 11 atgavo, o ne atgautų liko 326. 1895 m. Vilniaus gub. pavogė 428, atrado 90, taigi likosi neatrastų 338; Kauno gub. pavogė 976, atgavo atgal 267, likosi neatrastų 709; Grodno gub. pavogė 330, atgal atgavo 38, liko neatrastų 292. 1897 m. Vilniaus gubernijoj pavogė arklių 408, atrado isz jų 89, likosi neatrastų 319; Kauno gub. pavogė 906, atgavo atgal 137, liko ne atrasti 769; Grodno gub. pavogė 256, atrado 35, liko ne atrasti 221 arklys. 1898 m. Vilniaus gub. pavogė 223 arklius, isz jų atrado 2, liko ne atrasti 220; Kauno gub. pavogė 912, isz jų 180 atrado, o 732 liko ne atrasti; Grodno gub. pavogė 318, atrado 4, o 314 likosi neatrastų; 1899 m. Vilniaus gub. pavogė 254 arklius, isz jų 5 atrado, o 249 likosi neatrasti; Kauno gub. pavogė 578, atrado 86, liko ne atrasti 492; Grodno gub. pavogė 224, isz jų atrado tik 1, o 223 likosi ne atrasti.

Isz tų skaitlinių matyt, kad arklevagystos labiausiai iszsikerojusios Kauno gub. Tame nieko įstabaus nėra, kadangi Kauno gubernija susiduria su Prusų rubežium, todėl vagiliams lengviaus pavogtus arklius pervaryti per rubežių, kur vagilių ne gaudo maskoliszka policija.

Vilniaus jeneral-guberatorius, pagarsindamas szitas skaitlines, kaipo priežastį iszsivieszpatavimo arklevagių, paduoda pirmiausiai valszczių renkamus deszimtininkus ir szimtininkus, kurie mažai rupinasi apie dabojimą vagilių ir jų gaudymą; kaltina teiposgi ir rando policiją, kuri teiposgi mažai kontroliuoja ir gaudo vagilius. Jeneral-gubernatorius todėl prisako gubernatoriams lietuvizkų gubernijų ir kitiems virszinįkams pamokyti po jų valdžia ėsanczius policistus apie jų pareigas, teiposgi pasirupinti, idant į deszimtininkus ir szimtininkus butų renkami kuo sumaniausi ir doriausi. Kad teip turi but, tą visi supranta, bet ar paliepime Vilniaus jeneral gubernatoriaus nėra paslėpto mierio? Ar jis ne jieszko priežasties ant patraukimo ant deszimtininkų ir szimtininkų kokių nors maskoliszkų civilizatorių? Ir dabartiniai rando policistai yra juk maskoliai, o jie nė dorumu, nė sumanumu ne stovi augszczіaus už ne maskolius, bet daug žemiaus už tuos.

Isz Lietuviszko Minsko.

7 d. vasario siautė czia didelis gaisras geležies liejinycziose Jacobsono ir Lifschitzo. Sudegė varstotai ir įnagiai. Nuo ko užgimė gaisras, tikrai nežinia. Kadangi szita kompanija turi dar vieną dirbtuvę netoli Brasto geležinkelio stacijos, tai darbinįkai sudegusių dirbtuvių bus pergabenti į kitą.

Gyvenantis Minske daktaras Zdanavycze rengia eiles prelekcijų mažai apszvietiems žmonėlems apie gelbėjimą umai apsirgusių. Prelekcijos atsibus rudmuose Minsko žemdarbių draugystėse.

Neseniai į skurų pardavinyczią Eukino, Minske, atėjo jaunas vaikinas ir pasisakęs esąs agentu skurų prekėjų Vilniaus gubernijos, iszsirinko 36 pudus skurų už 600 rublių, davė 20 rublių ant rankos ir praszė skuras iszsiųsti į Spolą, Vilniaus gub. Eukin skuras iszsiuntė, bet dokumentą ant jų atėmimo iszsiuntė į banką, kurį galėjo atsiimti tik užmokėję likusius pinigus prigulinczius už iszsiųstą tavorą. Tuom tarpu prigavėjas perdirbo savo Eukino iszduotą kvitą ir ant jos geležinkelis, per neapsižiurėjimą, iszdavė visas skuras, kurias prigavėjas tuojaus iszpardavė visokiems skurų prekėjams ir su gautais pinigais prapuolė. Eukin, ilgai ne gaudamas pinigų, atsiszaukė į banką, bet isz to dokumentas ant atėmimo skurų ne buvo iszpirktas, o skuras prigavėjas atemė. Dabar Eukin apskundė geležinkelį, nuo kurio reikalauja užmokėjimo pinigų, kadangi tik per jo urėdnįkų neapsižiurėjimą skuros likosi iszduotos prigavėjui.

Isz Suvalkų.

Lenkiszkas laikrasztis "Przegląd Wszechpolski" paduoda, kaip svarbius darbus nuveikė Suvalkuose maskoliai ir maskolystė. Ant 20000 katalikų, prigulinczių prie Suvalkų parapijos, yra tik viena katalikiszka bažnyczia ir tojė suskriaustei, ne szvariai užlaikoma, už tai ant kelių tukstancziu maskolių, apart parapijinės cerkvės, yra kareiviszkos cerkvės ir koplyczios ant visų keturių miesto kampų. Iki 1896 m. prie vyriszkos gimnazijos buvo katalikiszka koplyczia, bet ją gimnazijos direktorius Korniejew pavertė į cerkvę. Prie vietinio ligonbuczio yra katalikiszka koplyczia. Kadangi ligonbutis ne turi pinigų ant užmokėjimo kunigui, tai czia miszių niekada ne laiko. Todėl tas pats Korniejev, kuriam pasisekė perdirbti gimnazijos koplyczią į czasovnę, norėjo tą patį padaryti ir su ligonbuczio koplyczia, bet tas ne pasisekė. Miszių vienok katalikiszki kunigai ligonbutyj visgi ne laiko, kadangi nėra pinigų ant užmokėjimo už jų maldas.

Kunigai denuncijantai.

Lenkiszkas laikrasztis "Przegląd Wszechpolski" nr. 1 szių metų patalpino kunigo rasztą apie Bažnytinius prietikius Lietuvoj. Raszantis iszrodinėja doriszką nupuolimą Lietuvos kunigų, terp kurių atsirado per daug tokių, kurie, besigerindami maskoliams, nesidrovi denuncijuoti maskoliams net savo sandraugus kunigus. Laikrasztis pamini kunigą Saikowskį, kuris apskundė maskoliszkiems žandarams du kunigu. Aszmenų džiakonas apskundė žandarams savo vikarijuszą už tai, kad tas, pabaigęs miszias, kada atėjo prie altoriaus prabaszczius ir užgiedojo maldas už ciecorių, ne laukė, bet prasiszalino į zokristiją. Vilniuje, kunigas prefektas gimnazijos apskundė gimnazijos mokintinius už skaitymą uždraustų jiems knigų. Apie denuncijacijas Sziaulių gimnazijos prefekto visi gerai žino. Apie denuncijacijas perdėtinio Kretingos kliosztoriaus, kuris Tervido raszė net "Tevynės Sargas". Mat terp doros mokintojų ir dabotojų atsirado ir denuncijantai. Kur jie dar toliaus gali nužengti.

Isz Slucko, Minsko gub.

Pradėjo smarkiai siausti szitame mieste rauplės. Ypacz daug serga beturczių miesto dalyj vadinamoj Amerika ir ant salos.

12 d. Vasario czianykszcziame apskriczio sude prasidėjo prova žmogžudžių, kurie pereituose metuose papjovė atkampiai gyvenantį Drą Sinaiskį ir jo dokterį. Apskųsti yra daktaro tarnai ir paszaliniai. Klausyti perkratinėjimo provos leidžia tik su bilietais. Liudinįkų yra daug. Nežinia dar, kaip kaltus sudas nubaus.

Isz Stalupienų, Prusų Lietuvoj.

Czianyksztis sudas paszaukė subatos dieną vieną žydą isz Eidkunų už liudininką. Žydui užmokėjo kelionės kasztus ir nuotrotą, kokią dėl kelionės turėjo, pripažino 5 markes. Kvitos vienok žydas paraszyti ne norėjo besiteisindamas, kad szabo dienoj raszyti ne gal. Užtai vienok turėjo ir pripažintas 5 markes sugrąžinti, kadangi sudas pripažino, kad jeigu szabo dienoj ne gali kvitos paraszyti, tai ne gali nė nuotrotą turėti, nes szabo dienoj biznio ne veda.

Isz Grodno.

13 d. vasario sudegė czia didelės tabako, popierosų ir cigarų dirbtuvės Szereszewskio. Dirbtuvės tilpo dideliuose ant trejų lubų muriniuose namuose. Iszdegė dirbtuvių trioba, įtaisymai, teiposgi daug tabako, popierosų ir cigarų. Blėdį skaito suvirszum ant 100.000 rubl. Dirbtuvės buvo užasekuruotos.

Isz Rieczicos, Minsko gub.

Netoli Rieczicos likosi vagilių užmusztas ukininkas netolimo kaimo. Mat užmusztasis pardavė mieste jauczius ir už juos gavo 100 rubl.; apie tai žinojo vagiliai. Žinodami, kokiu keliu ukininkas turi keliautį namon, pasislėpė po tiltu ir laukė. Užėjus ant tilto grįžtancziam namon ukininkui, isz po tilto iszlindo plėszikai ir jį užmuszė. Su kirviais nukapojo rankas, kojas ir galvą. Du plėszikai jau suimti, o du yra dar liuosi.

Ar ore reikalingos bakterijos?

Visi jau žinote, kadangi apietai ne kartą buvo raszyta "Lietuvoj", jog limpanczias ligas gimdo visokios bakterijos, kokių laike apidemijų (laike siautimo visokių limpanczių ligų) yra milijonai ore, kuriuom kvėpuojame ir jos, įtrauktos prie kvėpavimo į žmogaus vidurius, gimdo tankiai ligą. Jeigu teip, tai iszpultų, kad žmogus kvėpuojantis iszvalytu oru, kokiame nėra nė jokių bakterijų, turėtų but apsaugotas nuo ligų, ilgiaus iszgyventų ant svieto už kvėpuojantį paprastu, ne pervalytu oru. Ant persitikrinimo apie teisingumą tos nuomonės, maskoliszkas daktaras Kyancin darė bandavones, isz kurių jis persitikrino, jog ant gyvenimo reikalingos yra ir bakterijos. Rods Dras Kyancin darė bandavones tik ant žvėrių, bet jeigu oras visai iszvalytas nuo bakterijų kenkia žvėrims, jis ne gal but geru ir žmonėms. Daktaras 84 žvėris privertė kvėpuoti iszvalytu nuo visokių bakterijų oru ir sztai kas isz to iszėjo: į trumpą laiką visi žvėrys apsirgo, buvo sutingę, pradėjo snausti, ne norėjo ėsti; ant galo visai apsilpo ir viens po kitam stipo. Kuno sziluma mažinosi. Per pervalymą oras negalėjo persikeisti, kadangi daktaras perleido jį vien per vatą, kuri galėjo sulaikyti tik dulkes ir esanczias ore bakterijas. Jeigu gi tokiu oru kvėpuojanti žvėrys žudė szilumą ir stipo, tai tas galėjo paeiti tik nuo to, kad iszvalytame ore truko kokių nors bakterijų, kurias prie kvėpavimo perima plaucziai, o paskui pereina jos į krauju. Taigi pasirodo, kad ant palaikymo gyvybės (apart maisto) vien tyro oro neužtenka, bet reikalingos yra ir jame ėsanczios organiszkos kokios nors medegos, taigi bakterijos. Kokios yra tos ne atbutinai žmogui reikalingos bakterijos, to daktarui Kyancinui ne pasisekė surasti.

Czia reikia dar pridurti, kad kaslink vandens, kiti mokslinczіai jau seniaus persitikrino, kad distilliuotas, taigi pervalytas, iszvalyts nuo visokių bakterijų vanduo gėrymui yra ne sveikas.

Taigi isz visko iszpuola, kad jeigu yra užkreczianczios žmonės visokioms ligoms bakterijos, nuvaranczios ne vieną į kapus, tai užtai yra ir tokios, be kokių žmones, teip kaip be oro, vandens ir maisto ne gali apsieiti.

NAUJI ISZRADIMAI.

*** Amerikoniszkas fizikas Ishana iszrado naują prietaisą ant iszmatavimo pajiegos saulės spindulių ir jų szilumos. Bandavonės atliktos su nauja prietaisa buvo kuo pasekmingiausios, visi buvę ant bandavonių pripažino didelę vertę Ishamo prietaisos, kadangi ji geriau ir teisingiau iszmatuoja pajiegą saulės spindulių ir jų szilumą negu visi mokslinczių iszskaitymai.

*** Žvaigdžių tėminyczioj Harwardo universiteto 23 d. vasario užtėmyjo naują žvaigždę ant dangaus, kuri szviesiau žiba už visas surastas per paskutinius 300 metų; tą žvaigždę matė jau ir Vokietijos tėmytojai.

*** Lancashire stiklo dirbtuvėse, Anglijoj, iszrado budą dirbimo tokio stiklo, kokio ne galima sukulti, nė sutarpinti ugnyje.

Isz Amerikos.

Pavietas bankrutyja.

Pavietas Baltrami, Minnesotoj, bankrutija ir jeigu sztetas ne pa-kelbės, užgims czia tikra anarchija. Visi urėdnikai, sudžios, policistai ir gyventojai paszaukti kaipo prisaikinti sudžios ats sako pildyti savo pridesystes, kadangi, dėl stokos pinigų, neiszmoka ems algų. Valdant krasztą po itikieriams ir kitur gali užgimpi tokios jau sanlygos. Ir Chicagoj kaip kada urėdnikai, kokių czia yra daugiaus negu reikia, per zielus mėnesius ne gauna algų; miestas turi daugiaus skolų negu ali pakelti. Tas pats yra New Yorke ir kituose dideliuose miesuose.

Sidabras vietoj aukso.

CAMBRIDGE, MASS. Docentas Harvardo universiteto Shuler kaitė czia prelekciją, kurioje iszkė czia nuomonę, jog dėl daugybės naujų aukso plotų, prekė aukso turės nupulti ir jis ne galės but vartojamas ant pinigų muszimo. Kadangi gilesniuose žemės sluogsniuose sidabro ne randa, tai prekės sidabro turės pasikelti ir jis vėl atgaus nužudytą vietą prie pinigų muszimo, isz kur visai iszstums auksą.

Beproczio darbas.

LEWISTON, IA. Netoli nuo czia gyvenantis farmerys, įgavęs pro to sumaiszymą, užmuszė savo sunų ir kuną jo sudegino. Paskui padegė kiaulininkus ir arklių tvartus. Kaimynai, pamatę ugnį, atbėgo su pagelba, bet Ward katabino ir revolverio szuviais juos nuvaikė. Visos farmos triobos ir naminiai galvijai sudegė. Beproczio suanglėjusį kuną rado ant rytojaus subėgę kaimynai pelenuose sudegusių tvartų.

Gaisrai.

DAYTON, AL. Siautė czia 1 d. Kovo gaisras, kuris isznaikino dalį įtaisų Dayton Malleable Iron Works. Ugnyje pražuvo viena mergina. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 50 000 dol.

MANTUA, AL. Siautė czia didelis gaisras. Ugnis isznaikino su virszum 200 namų. Kaip mena, turėjo sudegti daug žmonių, bet sudegusių skaitliaus dar nežino.

LINCOLN, NEBR. 1 d. Kovo sudegė czianykszkis neseniai pastatytas kalėjimas. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $200000. Ugnyje pražuvo vienas kalinys.

GOS CITY, IND. Sudegė czia Coxo puodų dirbtuvės. Prie gesinimo keli žmonės likosi užmuszti arba sužeisti.

ROCHESTER, N. Y. Sudegė czia Leary Dye Works. Ugnyje pražuvo 9 darbinjkai, o trys likosi mirtinai apdeginti arba apkulti.

Politiszka lyga.

DENVER, COL. Susitvėrė czia "Tax Reform Leage," kuri reikalauja panaikinimo algų viešoms urėdnikams. Lyga žada ir ateinanczius rinkimus remti tokius kandidatus, kurie galės pildyti savo pareigas be jokio žmokesnio. Dabar, nors urėdnikai turi dideles algas, jie vagia ir jieszko neteisingo pelno, kasgi naskui but? Ant urėdų patekt k didžturcziai, o beturcziams tąyk ne but visai vietos.

Indijonai rengia maisztus.

FORT YATES, N. D. Sioux indijonai, gyvenanti ant jiems pastų rezervacijų, rengia maiszt. Kaip pranesza laikraszcziai, Indijonai ketina pasikelti 4 d. liepos; ant to viskas yra parengta. Nesutikimai užgimė užtai, kad nesaužiniszkų politikierių rėdonas indijoniszkas biuras ne užmoka prigulinczių pinigų už parduotas indijonų žemes.

Užnuodino szulini.

ELWOOD, IND. Netoli nuo czia gyvenanczio farmerio, Bannono visa szeimyna, susidedanti ir paties farmerio, jo paczios ir trejatos vaikų, nusinuodino nuo vandens pasemto isz szulinio, į kurį nežinomi niekszai pribėrė nuodų arseniko.

Nelaimes ant geležinkelių.

PITTSBURG, PA. Netoli Coal Valley, ant Pittsburg, Virginia & Charlestown geležinkelio susimuszė du į prieszingas puses bėgantti traukiai. Prie to du žmonės likosi užmuszti ir trys sunkiai apkulti. Susidaužę vagonai užsidegė ir szėmus vieno, su visu sudegė.

KNOXVILLE, TEN. — Netoli Loraia City, ant Southern geležinkelio, susimuszė du trukiai Prie to trys žmonės likosi užmuszti, o keturi sunkiai apkulti.

Atsiliepimas maskoliszku žydu.

Į New Yorko žydiszką parapiją atsiliepė Odesos rabinas melsdamas paszelpos badą kenczantiems žydams pietinėj Maskolijoj. Vien Chersoniaus gubernijoj yra 20000 žydų ne turinczių ką valgyti.

Nugriuvo siena.

NEW YORK. Pa. 333 W. 19 str., prie statymo naujų namų, nugriuvo siena ir užbėrė 4 darbinjkus italijonus. Du darbininkai likosi ant vietos užmuszti, kiti gi du mirtinai apkulti.

Expliozijos.

CENTER VALLEY, MO. Czianykszcziose cinko kastynėse per anksti expliodavo dinamitas parengtas ant skaldymo uolų, Expliozijos penki darbinjkai likosi užmuszti, o du sunkiai sužeisti. Nuo dinamito expliodavo parako baczkutė ir iszgriovė kastynų olą. Laimė dar, kad joje ne daug buvo darbinjkų.

SOUTH MC ALLISTER, IND. TER. Kastynėse No. 1, ėsancziose netoli Mc Allister, atsitiko smarki expliozija, kurios trys darbinjkai likosi užmuszti. Užmusztų darbinjkų pravardės yra: St. Deluka, Bristo Daitone ir V. Velek.

GALIPOLIS, OH. Netoli nuo czia, mieste Crezet, iszlėkė į padanges Jokubo Lindewood dirbtuvės. Prie to keturi darbinjkai ant vietos likosi užmuszti, sužeistų gi yra daug. Užmusztas tapo ir brolis dirbtuvių savininko.

CLINTON, IA. Vienuose namuose, uždegus briežiuką, atsitiko priėjusio gazo expliozija, kuri visą triobą sugriovė ir pavojingai sužeidė tris žmonis.

WEIR CITY, KANS. Szaftoj No. 3 Crower Coal Co. kastynų atsitiko smarki dujų expliozija, kurios du darbinjkai likosi ant vietos užmuszti.

Isz darbo lauko.

¶ GREAT FALLS, MONTANA. Darbai smilterių eina gerai, dirba su trims darbinjkų atmainoms. Geras darbinjkas gauna po 3 dol. už 8 darbo valandas. Lietuvių yra czia mažai: tik viena lietuviszka szeimyna ir 12 pavienių vyrų. Isz kitur tegul lietuviai czia ne keliauja, nes darbą szviežiai atkaukiam sunku gauti. Merginų, ypacz tarnaiczių czia truksta. Todėl merginos gali greitai gauti vietą. Gera tarnaitė gauna už tarnystą po 25 dol. ant mėnesio ir boardą. Jonas Bersienas.

¶ CRISTAL FALLS, MICH. Czianykszcziose rudos kastynėse darbai eina gerai, dirba per dienas ir naktis. Lietuvių yra czia 4 szeimynos, o pavienių yra apie 20 ypatų. Visi lietuviai sutikime gyvena, didesnių nesutikimų terp jų nėra.

¶ PARKER-BURG, W. VA. Dėl stokos reikalavimo iszdirbimų, pasiliovė darbai czianykszcziose plieno dirbtuvėse. Ant Riverside Parkersburg Iron & Steel Co. pastatys naujas dirbtuves, kuriose ras darbą 300 darbinjkų.

¶ MAYNARD, MASS. Czianykszcziose Assebeto wilnonių iszdirbimų dirbtuvės likosi uždarytos ant neaprubežiuoto laiko ir per tai 1000 su virszum darbinikų atsirado be darbo.

¶ ELY, MIN. Darbai kastynėse eina gerai. Neužilgio nuo Duluth pradės dirbdinti naują geležinkelį, prie ko teiposgi diktai darbinjkų gaus darbą.

¶ EAST LIVERPOOL, OH. Czianykszcziose Chester dirbtuvėse pasiliovė darbai ir per tai diktai darbinjkų atsirado be už darbio.

¶ JEANETTA, PA. Czianykszcziai stiklo dirbtuvių darbinjkai sutvėrė kooperatyv szką draugystę ir pastatys savo locną dirbtuvę.

¶ MC PLEASANT, OH. New Yorko kapitalistai pirko netoli nuo czia 6000 akrų žemės su anglims ir ne užilgio atidarys naujas kastynės.

¶ PITTSBURG, PA. – Pressed Steel Co. dirbtuvės gavo reikalavimą padirbti 600 karų. Darbo todėl dirbtuvėms užteks ant ilgo laiko.

¶ CLEVELAND, OH. Maszinistai prigulinti prie Lake Carriers organizacijos nusprendė pakelti sztraiką. Prie organizacijos priguli 1000 maszinistų.

¶ TOLEDO, OH. Czianykszcziose geležies dirbtuvėse darbai pradeda eiti niekyn; vien Fordo dirbtuvėse darbai eina dar vis labai gerai.

¶ SHARON, PA. American Steel Castings Co. iszplatįs savo czianykszczias dirbtuves ir paskui priims 300 naujų darbinjkų.

¶ SHAMOKIN, PA. Czianykszczios ėzilkų dirbtuvės likosi uždarytos ir per tai 250 darbinjkų ne teko darbo.

¶ ZANESVILLE, OH. Stato czia naują blėtos dirbtuvę, kurioje ras darbą 300 darbinjkų.

¶ BLOOMINGTON, ILL. Maszinistai Chicago & Alton geležinkelio pakėlė sztraiką.

¶ BARCLAY, ILL. Darbinjkų czia yra daugiau negu reikia, todėl isz kitur atkakęs negali gaut darbo.

¶ SPOTTSVILLE, KY. Darbai czianykszcziose kastynėse eina labai prastai, darbinjkai vos ant maisto gali užtirbti.

¶ CANAL DOVER, OH. Morgan Co. pastatys czia naujas geležies dirbtuves, kuriose ras darbą 2000 darbinjkų.

¶ STEVENS POINT, WIS. Rengiasi czia pastatyti dideles blėtos dirbtuves, kuriose ras darbą 300 darbinjkų.

¶ FOREST CITY, PA. Darbai czia pradėda eiti niekyn. Dabar prie naujo brekerio dirba tik po ¾ arba po ½ dienos.

¶ AKRON, OH. Great Western Cereat Co. pastatys czia dirbtuves, kuriose ras darbą apie 100 darbinjkų.

¶ HARTFORD CITY, IND. Dėl stokos reikalavimo iszdarbimų, likosi uždarytos Bottle Glass Co. dirbtuvės.

¶ ATLANTA, IND. Neužilgio bus czia pastatyta plieno dirbtuvė, kurioje 300 darbinjkų gaus darbą.

¶ MORGANTOWN, W. VA. Netoli nuo czia, vietoj vadinamoj Scott Run, parengs naujas kastynes.

¶ DUNKIRK, PA. Dirbtuvėse American Glass Co. užgimė darbinjkų sztraikai.

¶ W. CORVEGN, PA. Bus czia pastatytos naujos naminių rykų dirbtuvės.

¶ YOUNGSTOWN, OH. Youngstown Tube Co. pastatys czia naujas dudų dirbtuves.

¶ COKEVILLE, PA. Czianykszcziai kokso pecziai likosi užgesinti ir prie jų jau nedirbs daugiau.

ISZ Lietuviszku diryu.

Susivienyjimo reikaluose.

Ne per seniai p. Biznierius per "Lietuvą" pakėlė klausymą, ar ne reikia tverti "Tautiszką Susivienyjimą", kadangi dabartinis ne atsako musų reikalams, jis yra vien kunigų virszinjkų įnagiu ant atsiekimo jų asabiszkų mierių. Ant to atsiliepė tik p. Ramanauskas (atsiliepė ir "Vienybė". Red.) paaiszkindamas, kad ir dabartinis "Susiv." yra tautiszku, todėl nėra reikalo tverti dar kitą. Kodėl p. R. vadina dabartinį "Susiv." tautiszku—asz to ne suprantu. Juk tautiszki Susivienyjimai ne kel a triukszmų ant seimų ir tai už tikėjimiszkus reikalus; ne kontroliuoja saužinės sanarių, ne mėto laukan sunarių turinczių liuosesnes nuomones, ne iszmeta i-z savo tarpo silpnesnių sanarių už nedarodytas kaltes. (Tą daro ne Susiv. bet jo sanariai; įstatai tos organizacijos tokių žesų virszinjkams ne pripažįsta, tik ant paskutinio seimo kunigai, turbut, pirma susikalbėję, įvedė netinkanczius tautiszkam Susiv. pridėjimus. Už tai vienok kaltė puola ant sanarių, jeigu jie davė iszsivieszpatąut despotizmui vienos liuomos Red.). Tautiszkose organizacijose iszmeta isz organizacijos ne tokius sanarius, kokius drysta iszmesti musų "Susiv." virszinjkai, bet tokius virszinjkus, kurie puldo ir ardo organizaciją, koki drysta pirma susikalbėję ant seimų ateiti su pirma jau apkalbėtais užgyrimais, kokius pervaro ir be sanarių pritarimo su pagelba savo spangų, gal pasamdytų, tarnų. Visur meta laukan sėjanczius ne tvarką virszinjkus, nors jais butų ne tik kunigai, bet ir stovinti ant daug augsztesnio laipsnio. Pas mus tą dabar sunku padaryti, kadangi kunigai Susivienyjimą pavertė į savo įnagį ir į jį spėjo su traukti pirktus ir ne pirktus savo tarnus.

Kokiose sanlygose atsirado po paskutiniam seimui dabartinis Susivienyjimas, jis nėra tautiszku; ne galima jo nė tikėjimiszku vadinti, jis yra vien įnagiu musų kunigų ant atsiekimo jų asabiszkų mierių. Gavę per daug didelę valdžią Susiv., kunigai tuom ne pasiganedįs, bet pasistengs ją dar labiaus iszplatinti teip, kad priesz kunigų darbus nieks ne iszsižioti ne drystų. Tokia neva tautiszka organizacija negali tautai naudos atgabenti, ji turi pavirsti į organizaciją ant naudos kunigų o ne tautos. Reikia todėl tverti kitą, grynai tautiszką Susievienyjimą po virszinjkyste svietiszkos inteligencijos (jeigu sanariai ir naujos ne dabos, tai ir tas gali teip iszkrypti, kaip iszkrypo dabartinis Susiv., kurį juk pats sanariai pavedė kunigams už jų įnagį. Rd.) Yra juk Amerikoj diktai lietuvių, yra isz ko tverti naują tautiszką organizaciją; dabartinis kunįginis "Susiv." ne auga kaip priderėtų, kadangi mat terp Amerikos lietuvių jau nesidaugina skaitlius kunigijos vergų. Pasidarbavus sziek tiek, nėra abejonės, kad naujas tautiszkas "Susiv." greitai pralenktų gyvuojantį nuo 14 metų kunįginį. Tik bandykime, o pamatysime, kad paskui eis viskas geriau.

J. Suiszeirgis.

Isz Waterbury'o, Conn.

Priesz gavėnią lietuviszkų vestuvių buvo labai daug, kiti net klausė, priesz ką teip tie jauniejie į poras telkiasi.

Vasario 15 d. 1901 m. pasimirė czia jauna 23 m. meteriszkė Veronika Tunilienė. Paėjo ji isz Suvalkų gub., Vilkaviszkio pav., Sausinikų kaimo. Prigulėjo prie "Susiv. L. A." Vasario 17 d. iszkilmingai palsidojo jos kuną. Velonė mirė, pagimdžiusi kudikį, kuris ir į antrą dieną po motinos pakavojimui mirė.

Vasario 20 d. mirė Jurgis Aidukeviczia, nevedęs, apie 36 m. Paėjo jis isz Suvalkų gub., Vilkaviszkio pav., Oszkabalių kaimo. Velonis, gerai užsitraukęs, parėjo vėlai namon, ne atitikdams durų ant antrų lubų, nusprudo nuo trepų ir nusirito žemyn, prisimuszė ir suszalo ir teip užbaigė vargus ant szio svieto. Jurgis turėjo diktai skatiko, bet nemokėjo juos užlaikyti, į banką nedėdavo, tik kavodavo į visokius plyszius; numirus, negalima buvo pinigų rasti, todėl kuną atsėjo miesto kasztais ant nepriguliningų kapinių palaidoti.

Tuli dievucoziai velonį pripeta szliupiniams, nes neidavęs prie iszpažinties; vietinis klebonas turi isz to atsitikimo medegą savo pamoksiams, bet, rodosi, kad suvis neteisingai velonį priskaito prie szliupinių, kadangi jis buvo tamsus, nemokėjo nė skaityti, o teip vadinami bedieviai visi moka net raszyti, taigi velionis negalėjo prie jų prigulėti. Vasario 24 d. kun. Saurusaitis rėkė per pamokslą ant bedievių, ir graudino ir gasdino nepriėmimu prie iszpažinties tų, kurie buvo ant velionio Jurgio szėrmenų. Turbut musų doros mokintojui galva apsisuko, jeigu jis net numirusiems ne duoda ramybės.

"Tevyne" apszaukė isz musų Susiv. kuopos du sanariu bedieviais, ir užtai iszbraukė isz tos organizacijos. Bet ystabu isz szalies žiurint, kad iszmesti sanariai labiausiai darbavosi ant "Susiv." labo. Turbut centraliszki virszininkai pabugo kuopos, kadangi ji turi daugiausiai sanarių. Man rodosi, kad centraliszkam komitetui ne reikėjo skubintiesi su iszmetimu, bet reikėjo palaukti susilpnėjimo kuopos: ant to gana darbuojasi kn. Saurusaitis. Jam "Sandara" ėsanti geresnė. Kodėl jo centraliszki virszinjkai ne iszmeta? Su kunigu negerai besielgiancziu mat kunigai centraliszko komiteto virszininkai ne drysta teisingai elgtiesi, jeigu jis ir labai nusideda.

Vargdienis.

Isz Boston, Mass.

Czia daug triukszmo padarė pagarsinimas meilės rasztų musų doros mokintojaus. Yra czia lietuviai, kurie žada net pinigus sudėti, kad tik pamatyti kokiam nors laikrasztyj autografą musų duszių ganytojo. Girdėt, kad to laiszko ar pasiuntinystos rasztos bus padirbta kliszė ir rasztą musų duszių ganytojo gal pamatys lietuviszka visuomenė. Yra czia vienok teiposgi ir tokį, kurie tą pasiuntenystos rasztą į Ciprijones laiko už didelį nuopelną musų doros mokintojaus priesz "szventu tikėjimu". Tie vienok jau papratę ir bjauriausius duszių ganytojų darbus laikyti už nuopelnus.

Pakelevingas.

Isz Elizabeth, N. J.

Czianykszcziai lietuviai, kuriems rupi vargai ir reikalai musų tautos, ant užmanymo A. Petruszevycziaus, nusprendė parengti balių ir pelną paskirti ant tautiszkų reikalų. Balius atsibuvo 18 d. vasario. Užmanytojai sumetė 9 dol. ant nusamdymo salės ir muzikos. Kadangi laiko buvo mažai, tai ne buvo kada siuntinėti užkvietimų. Užmanymas tas terp paczių lietuvių rado daug priesz ninkų: vieni kalbėjo, kad balių rengia ant savo naudos pats jo užmanytojai; kiti niekino kankintinius, laikydami juos už kokius niekszus, kuriuos caro valdžios ne be pamato varo į Siberiją. Ant baliaus susirinko ne daug žmonių, nes buvo gana trukdytojų; kiti ne norėjo darbo gaiszyti. Geri musų tautiecziai biznieriai paaukavo baczką alaus, gorczių vyno ir degtinės. Už tai jiems isztariame szirdingą acziu.

Pelno susiriako ne daugiausiai; isz jo paskiriame: $5 ant kankintinių. $1 Visztelini ant tabako, $3 ant paminklo Drui Kudirkai, $5 ant laikraszczio "Freedom". Szitie pinigai persiųsti į "Lietuvos" redakciją. Apart to paskiriame dar isz to pelno $4 ant naudos "Motinelės" draugystės. Maža dalis užpelnytų pinigų pasilieka ant bėgancziu reikalų.

Besidarbuojant, vėgi mat galima sziek tiek surinkti. Jeigu visų miestų lietuviai darytų teip jau, susirinktų per metus pusėtina pinigų suma ant tautiszkų reikalų, su jais galima but bandyti ir svarbesnius musų reikalus užganėdinti.

Makauckas.

Kaip kitur teip ir Elizabethe užgimė nesutikimai parapijonų su kunigu ir kaip visur teip ir czia už kasą. Kunigas czia gaspadoravo per 5 metus ir valdė parapijos kasą be jokių priežiurėtojų. Dabar trys draugystės reikalauja neatbutinai komiteto. Vargamistra pas mus airiszis, jis su kunigu gerai sutinka, o czia parapija už sispyrė airiszį pavaryt ir įstatyt lietuvį, ko kunigas ne nori. Parapijonai partraukė isz Shenandorio lietuvį vargamistrą, o kunigas jo ne priima, laiko airį už geresnį, stengiasi tokią nuomonę ir parapijonams įkalbėti. Draugystės: Szv. Kazimiero, Szv. Jurgio ir Szv. Juozapo 26 d. vasario norėjo laikyti mitingą, tarėsi ant toliaus už korteles ant priėjimo Velykinės iszpažinties ne mokėti po 6 dol., kaip tai darė iki sziol, bet mokėti tik po 1 dol. Dažinojęs apie tai kunigas, uždarė salės duris ir nė vieno žmogaus ne leido; mitingo todėl ne buvo. Minėtos draugystės vienok sutarė mitingą laikyti kitoj vietoj, ant jo numesti mokestį po 6 dol. už kviteles, iszyyti ir airiszį vargamistrą. Ar tas pasiseks, pamatysime.

Parapijonas.

Isz Toluca, Ill.

17 d. vasario, ant Main st. ant salės Juozapo Aimonės czianykszte Szv. Jono Krikszto tyjo draugystė atlaikė susirinkimą. Pabaigus perkratinėjimą draugystės reikalų, sanarys P. Vaicziulaitis užsiminė apie reikalą aukų ant suszelpimo musų kankintinių, už darbus ant labo brolių lietuvių maskoliszkų valdžių isztremtų į Maskolijos gilumą. Susirinkę užmanymui pritarė. Likosi iszrinkti du kelektoriai, Petras Vaicziulaitis ir Juozas Jurgutis pereiti per lietuvių gyvenimus ir rinkti aukas.

Bevaikszcziojant po lietuvių grinczias, kolektoriams atsėjo visokių kalbų iszgirsti nuo nesuprantanczių reikalų savo tautos brolių: vieni laikė musų kankintinius už arklevagius, kiti kitaip juos niekino ir iszreiszkė net džiaugsmą, kad caro valdžios isz vežė juos į Siberiją. Kiti ne norėjo tikėti, kad siuncziami kankintiniams pinigai patektų į jų rankas (jeigu maskoliszki virszinjkai ir ne norėtų pinigų kankintiniams atiduoti, tai jie turi sugrįžti atgal, kadangi už paduotus ant svetimo paczto ant persiuntimo pinigus atsako pacztas, kuram pinigai paduoti, pacztas todėl daboja ir maskoliszkus virszinjkus. Rd.); girdi maskoliszki jenerolai paims mus pinigus, o kankintiniams duos tiek, kiek norės. Nėra vienok ką pykti ant tų visų pareszginių, kadangi jie neužkenczia kankintinių tik per nesupratimą. Ateis laikas, kad ir tie praregės, o tąsyk ir jie supras savo dabartinius darbus ir pats jais bjaurėsis. Geri tautiecziai nesigailėjo aukų ir davė, kiek kas galėjo. Už tai ne tik mes, bet visa lietuviszka visuomenė isztaria jiems acziu. Žydai ir vokiecziai, pas kuriuos užėjome, teiposgi ne atsisakė nuo aukų, nes ir tie paeina isz Maskolijos ir geriaus jie supranta už musų atszalėlius skriaudas, kokias lietuviai kenczia nuo netikusių maskoliszkų valdžių. Aukų surinkome $9.20. Pinigus siuncziame kankintinių komiteto kasieriui (Vardai aukautojų ir jų aukos telpa ant 3 puslap.).

Aukų rinkėjai.

Isz Baltimores, Md.

Lietuvių czia dirba daug prie kriauczių. Uždarbiai vienok jų teip maži, kad jeigu dirba visa szeimyna, tai gali dar sziaip teip užsilaikyti, bet jeigu reikia vienam darbinjkui dirbti ant užlaikymo szeimynos, tai tankiai reikia ir bado matyti. Penki metai atgal, kada czia buvo susitvėrusi "United garment Workers" unija, tai darbinjkai prigulinti prie unijos dirbo 10 val. ant dienos ir uždarbį turėjo didesnį. Iszirus unijai, darbdaviai pradėjo elgtiesi su darbinjkais teip, kaip jiems patinka: dabar darbinjkai turi dirbti po 16—17 val. ant dienos už pusę to užmokesnio, kokį gaudavo gyvuojant unijai. Darbinjkams be savitarpinio susiriszimo, be vienybės ir organizacijų sunku ką nors nuveikti. Jeigu darbinjkai pats nesusipras, ne sueis į vienybę, kapitalistai isz gero noro jų buvio ne pagerįs, bet darbinjkai sulauks dar blogesnių laikų; ir dabar juk darbdaviai nuolatai reikalauja ilgesnio darbo. Todėl reikia darbinjkams, ypacz gi kriaucziams, tverti isz naujo uniją; vien su jos pagelba galėsime sziek tiek pagerinti savo buvį.

Kaip kitais metais teip ir szį met czianykszcziai lietuviai, su pritarimu draugysczių: Szv. Jono krikszto tyjo, Koperniko Dr. ir D. L. K. Keistuczio apvaikszczioj o paminėjimą iszsiliuosavimo nuo baudžiavos dvarponių ir kitokių žmonių skriaudikų. Komitetas visų czia paminėtų draugysczių nutarė parsikviesti prakilnius kalbėtojus, idant jie mus pažadintų, uždegtų musų szirdyse tėvynės ir lietuvystės meilę. Tas ypacz musų lietuviams reikalinga, kadangi yra Baltimorėj daug lietuvių nežinanczių kuom jie yra, daugelis laiko dar savę už lenkus, kiti vėl laiko savę už rymionis, dar kiti už katalikus, reikalo vadinti savę lietuviu dangelis czianykszczių lietuvių ne supranta.

Kriauczius.

Naujos knigos.

Kekszta Simas (Ukiszka apysaka). Parasze Menaitis. Plymouth Pa. Spauda ir kasztai "Vienybes Lietuvininku". 1901 m. 40 pusl.

Yra tai isz tikro ne apysaka, bet pasakojimas apie ukės reikalus, paraszytas ant patraukimo kaimieczių prie geresnio, naudingesnio ukės vedimo negu tas, kokio prisilaiko žmonelės Lietuvoj. Kėkszių Simas, kuris pirma ne užkentė knigos, ukėj prisilaikė senovės budo, netyczia perskaitęs suteiktas jo brolijno daktaro knigas apie pagerintą žemės apdirbimą, apie sodų veisimą, užsimanė knigose rastus pamokinimus iszbandyti ant savo ukės. Nenusigando jis iszjuokimų, kokių nesigailėjo apginanti senovės ukiavimo budą kaimynai, bet pagal pamokinimus rastus knigoj pataisė pievas, veisles naminių galvijų, laukus ir sodą. Ir žolė ant nustelbtų pievą pradėjo gerai želti, pieno ir sviesto turėjo net ant pardavimo, o seniau jų ne ant naminių reikalų ne užtekdavo. Rods javų mažiau parduoda, kadangi juos suszeria gyvuliams, bet užtai isz gyvulių turi dvigubą pelną. Ilgiausiai vargo turėjo su visztoms, kurios pirma, liuosai besivalkiodamos visur, daugiaus pridirbdavo blėdies negu atgabendavo pelno, bet pastatęs visztinyczią, užlaikydamas jas sziltas, nuo 20 visztų turi daugiaus pelno negu pirma turėdavo nuo 60. Kaimynai, matydami kaip naujas ukiavimo budas Simui daug pelno atgabena, paliovė isz jo juokęsi, ateina pas jį ant rodos ir pasimokinimo. Mat norint ką pagerinti, vis reikia gero paveikslo. Mums sunku ką svarbaus nuveikti labiausiai dėl stokos gerų paveikslų.

Redakcijos atsakymai.

KRIAUCZIUI ISZ BALTIMORE. — Korespondencijos isz Baltimores mums labai pageidaujamos, tik jaszant jas, reikia kuo daugiausiai bėgancziu faktų, o kuo maziausiai iszvadžiojimų, kadangi tokių mes visgi ne galime talpinti ir turime rasztą trumpinti.

Isz visur.

¶ Mieste Neapoliuj, pietinėj Italijoj, gyvenime gana turtingo italijono, Covaliere del Erba pradėjo lankytiesi kokios ten dvasios, kurios ne tik daužė naminius rykus, bet stumdė meblius, pacziam Erbai ne davė lovoj ramiai miegoti. Terp dvasių Erbai pasirodė viena pažįstama, o tai buvo iszleistojas katalikiszko laikraszczio "La Campana del Mattino", katalikiszkas kunigas Colacurco. Dvasių kankinamas nuėjo į redakciją parugoti, bet kunigas laikraszczio iszleistojas užsigynė, užsigynimui Erba patikėjo. Kunigas suėjo į draugystę su dvasių kankinamu ir kaipo specijalistas iszaiszkino, kad dvasios norį tik iszbandyti žmogų, bet jeigu Erba iszdalįs savo turtus, kokius dabar turi, geriems žmonėms, tai dvasios suteiks jam ne mažiau kaip 36milijonus lyrų. Ant to Erba sutiko. Kunigas siuntė jam gerus žmonis, kuriems Erba ant galo ir iszdalino viską, ką turėjo. Kadangi vienok dvasios nesiskubino iszpildyti duotą kunigo lupoms pažadėjimą, terp buvusių draugų užgimė nesutikimai ir Erba apskundė kunigą į svietiszką sudą. Sudas rado dvasiszką asabą kalta ir prisudyjo jį ant užmokėjimo užviliotų pinigų ir ant 2½ meto kalėjimo už prigaudinėjimą, o jo pagelbinikus dvasias ant 1½ meto.

¶ Gyvenantis kaime Capdenac, departamente Aveyron, Prancuzijoj, jaunas daktaras turėjo vėlai atlankyti ligoni kitame kaime. Pasikinkė į vežimėlį arklį ir iszvažiavo. Ant kelio jis patiko einanczią minyszką, kuri paprašė paveżinti iki artymam kaimui. Daktaras sutiko. Įlipus į vežimėlį minyszkai, daktaras tuojaus užtėmyjo, kad kaip ant moteries, turi ji per dideles kojas ir rankas, todėl minyszka ne gali but moteris. Neužsitikėjimo ne parodė. Pavažiavęs kiek, užsimanė persitikrinti, ar ne užmirszo prie vežimėlio pririszti reikalingą szriubą ir praszė minyszkos iszlipti ir pažiurėti. Ta, rods ne su dideliu noru, bet iszlipo. To daktaras tik laukė: jis užplakė arklį ir nupleszkėjo, minyszka liko ant kelio, o vežime pas daktarą liko jos pundelis. Pundelyj buvo vagilių vartojami visoki įnagiai ir ginklai: peilis, rinkės ir du revolveriai. Žinoma, kad užmirsztų daiktų onojė vyriszka minyszka ne atėjo pas daktarą atsiimti.

¶ Szvediszkas tirinėtojas Sven Gedin, Gobi tiruose, Vidurinėj Azijoj, 200 viorstų nuo Chotano, rado pieskos užnesztą miestą, žinoma, be gyventojų. Miestą tą vietiniai gyventojai vadina Thakla—Mahan. Užima jis plotą 4 kyliometrų ploczio. Po pieska yra dar visai gerai užsilaikiusių apie 100 namų. Namai statyti isz popelių medžių, lygiai isz lauko, kaip ir vidurio turi punkią sztukaturą. Prie kiekvieno didesnio namo rytinėj to miesto dalyj yra įtaisyti vandeniniai malunai. Dabar vienok czia ne tik nėra nė jokio upelio bet ir nė jokio vandens. Isz rastų rasztų matyt, kad tas miestas pastatytas ant daugelio szimtmeczių priesz Christaus užgimimą.

¶ Pagal paskutinę statistiką, ant viso svieto yra 752472 kyliometrų geležinkelių. Daugiausiai geležinkelių, nes 386732 kyl., turi Suvienytos Valstijos sziaur. Amerikos (jų plotas vienok didesnis už visą Europą). Europoj yra 269743 kyl., Azijoj 55605 kyl. Daugiausiai geležinkelių turi Suv. Valst. sziaur. Amer., Vokietija, Prancuzija, Austrija ir Anglija. Imant gyventojų skaitlių, tai daugiausiai geležinkelių iszpuola Australijoj, Transvaaliuje, Suv. Valst., Szvedijoj, Szveicarijoj, Vokietijoj, Norvegijoj, Belgijoj, Anglijoj. Mažiausiai geležinkelių lygiai ant ploto, kaip ir ant gyventojų skaitliaus turi Maskolija.

¶ Mieste Nachiczewaniuj laike vincziavojimo jaunavedžių, apleista jaunavedžio mergina atėjo į cerkvę ir su karboline rugszczia apliejo veidus jaunavedžio, jaunamartės, dijakono ir kitų ant szliubo susirinkusių žmonių. Apleista mergina, kuri tą padarė, likosi minių suvaldyta ir rengėsi ją lynczuoti, bet atsiradę cerkvėj policjantai, iszveržė ją isz minių rankų. Czia vienok ne mergina kalta, bet vyras jos suvadžiotojas.

¶ Peterburgo policijos kasztais likosi iszleista mapa parodanti statistiką nusidėjimų. Isz tos mapos matyt, kad Maskolijoj daugiausiai nusidėjimų papildo gyventojai Jaroslawo gubenijos; toliau Riazianiaus, Nowgorodo ir Peterburgo gubernijų. Terp prasižengimų daugiausiai yra užmuszystų ir plėszimų. Užmuszėjų, papildžiusi užmuszystą su apsimislijimu beveik nėra terp apszviestų žmonių, visi toki prasižengimai pasitaiko terp tamsunų. Tokį jau apsireiszkimą matome ir terp lietuvių.

¶ Pietinėj Italijoj, provincijoj Kalabria, užgimė be darbo ėsanczių laukų darbininkų maisztai. Czia mat rankose aristokratijos yra dideli neapdirbtos žemės plotai. Darbininkų vadovai reikalauja padalinimo neapdirbtų plotų terp neturtingų gyventojų. Darbininkai, neturinti darbo, traukia į miestus, bet miestai pastatė ant visų kelių sargybas ir nelei džia į miestus bedarbių darbininkų.

¶ Norvegiszko laivo kapitonas Saxegaard, ant Didžiojo oceano (Pacifico), terp Filipinų salų ir Havai surado naują ikisziol niekam ne žinomą salą, kuriai davė savo vardą. Salutė ta ne apgyventa, bet žemė czia labai vaisinga, viduryj salos yra puikios girios. Salutę jau pasiskubino užimti Amerikonai.

¶ Pietinėj Maskolijoj siautė baisios sniego darganos, kurios užpustė geležinkelių trukius. Kaimai sniego užneszti ant 6 pėdų giliai. Didelės sniego darganos siautė ir Iszpanijoj; trukiai terp Madrido ir Barcelonos paliovė begioję, kadangi kelias sniego užnesztas.

¶ Dalmacijoj, pietinėj Austrijoj, siautė smarkus žemės drebėjimai. Mieste Zara nuo žemės drebėjimo nugriuvo bažnyczios boksztas. Mieste Spalato umai pakilo jurių paviršius ir baisios vilnys sudaužė ne mažai leivų. Gyventojai tikėjo, jog atėjo jau svieto pabaiga.

¶ Britiszkoj Kolumbijoj ir Kanadoj likosi iszduotos tiesos uždraudžianczios ant viso Sziaurinės Amerikos augliszkų valdybų ploto gabenti prie darbo kontraktuotus darbinjkus, Už sulaužymą tiesų paskirtos bausmės po 1000 dol. už kiekvieną sukontraktuotą darbinjką.

¶ Maskoliszkas caras, žinoma ne isz savo pinigų, paskyrė 2 milijonu markių ant paszelpos bežemiams fiulandiecziams. Tuom mat tikisi į maskolių pusę patraukti varguolius ir terp savęs supjudyti fiulandieczius, kad paskui susipjovusius lengviaus but spausti.

¶ Kaip pirma Iszpanijoj, teip dabar skolose paskendusioj Portugalijoj pakilo maisztai priesz katalikiszkus zokoninkus. Maisztus pagimdė paėmimas į kliosztorių dukters Brazilijos konsuliaus be tėvų žinios. Mieste Oporto studentai iszdaužė langus jezuitų kliosztoriaus.

¶ Prieszais Yarmouth, Anglijos pakrantėse, angliszkas garlaivys "Chamois" susimuszė su kitu nežinomo vardo. Paskutinis likosi perskeltas ir paskendo su buvusiais ant jo žmonėms. Kadangi ir Chamois ne atėjo į portą, tai spėja, kad ir jis turėjo paskęsti.

¶ Isz paskutinio liaudės suskaitymo, atlikto pereituose metuose, pasirodė, kad Vokietijoj yra isz viso 56345014 gyventojų, kuriame tai skaitliuje 27731037 vyriszkos lyties. Miestų turinczių daugiaus kaip 100000 gyventojų yra 33.

¶ Egipte, mieste Aleksandrijoj rado tris katakumbas, kurias, kaip matyt, senovėj vartojo kaipo kapines. Vienoje isz katakumbų rado kelis szimtus žmonių kunų, kitoj kelis tukstanczius verbliudų galvų; treczioj gi buvo parengta sena stabmeldiszka bažnyczia.

¶ Pereituose metuose, Baku apskrityj, ant Kaukazo, kur yra turtingiausi

‖ Ryme, 2 d. kovo, apvaikszczjojo gimimo dieną popiežiaus Leono XIII. Popiežius sulaukė jau 91 metų. Pereitos sanvaitės seredoj, laikant popiežiui miszias, nupuolė kybantis ties altorium kandelabras ir be mažo ne užgavo popiežiaus.

‖ Turkijos sostapilėj Konstantinopoliuj buvo žemės drebėjimai, o paskui pasikėlė jurių vilnys ir užliejo žėmesnes miesto dalis. Ant priemiesczių daug namų likosi sugriautų. Prie to daug žmonių tapo apkultų.

‖ Mieste Windobonoj (Austrijos sostapilėj) 1500 netuinczių darbo pardavinyczių pagelbinųkų pakėlė maieztus. Susirinko jie priesz rotuszę ir visaip niekino valdžias.

‖ Mieste La Ganevraye, netoli Paryžiaus, Prancuzijoj, dinamitinių patronų dirbtuvėse atsitiko smarki expliozija, kuri iszmetė į padanges vieną dirbtuvių dalį. Prie to keturios darbininkės tapo užmusztos.

‖ 9 d. sausio, mieste Kimberley, pietinėj Afrikoj, pasimirė katalikiszkas vyskupas Griqualand didijeczijos, kunigas Antanas Gaughran.

‖ Maskoliszkas jenerolas Orlov, vienas isz vadovų maskoliszkos kariaunos Mandžurijoj, patėko po sudu už nepaklusnumą ir ne szpildymą prisakymų savo viršinųkų.

‖ Po kunigų užlaikoma mokykla kaime La Vernayade, netoli Alais, Prancuzijoj, nežinia kas pametė dinamito bombą. Bomba expliodavo ir iszardė mokyklos duris.

‖ Mieste Marsilijoj, Prancuzijoj, pakėlė sztraika porto darbinjkai. Nėra czia kam iszkrauti isz kitur atėjusių lavų, nė prikrauti parengtų ant iszplaukimo.

‖ Per paskutines dvi dienas mieste Bombay, Indijose, pasimirė 600 žmonių, o tame 400 pasimirė nuo maro, kuris siauczia czia jau nuo kelių metų.

‖ Peterburge, biuriuose apszvietimo ministerijos, vienas atėjęs su praszymu studentas Karpovicz, szovė į ministerį isz revolverio. Kulka įlindo ministeriui Bogoliepovui į kaklą.

‖ Indiszkas maras platinasi vis labiau mieste Cape Town, pietinėj Afrikoj. 2 d. kovo rado ant ulyczių 5 negyvėlius pasi nirusius nuo maro, 10 gi ypatų apsirgo maru.

‖ Mieste Sydney, Australijoj, ant laivo atkakusio isz pietinės Afrikos vienas jurinjkas pasimirė nuo azijatiszko maro. Mieste Brisbane maru apsirgo du žmonės.

‖ Britiszkame kanale susidaužė angliszkas garlaivys Resolution, ir paskendo. Prie to prigerė 17 žmonių.

‖ Vokietijoj darbai pradeda eiti niekyn. Vien Reino provincijoj yra 85000 darbinjkų netuinczių darbo.

‖ Influenza vėl smarkiai pradėjo siauti Stokholme (Szvedijos sostapilėj).

‖ Anglijoj likosi užgirtos tiesos pripažinanczios 8 darbo valandas visose kastynėse.

Lenkiszki laikraszcziai apie lietuvius.

Apie susivažiavimą lietuvių, lenkų ir rusinų paminėjo daugumas lenkiszkų laikraszczių: liberaliszki lenkiszki laikraszcziai atsiliepia su pritarimu susiartinimui lenkų su kitais tvėrusiais Lenkiją gaivalais, klerikaliszki gi bando nusprendimus iszjuokti. Dabar laikrasztis "Gazeta Pittsburska" pradėjo talpinti rasztus Dro Szliupo apie lietuvius, jų tautiszką kilimą, prietikius su kaimynais, apie lietuviszką literaturą, darbus lietuviszkų patrijotų ir tt. Lenkams Dras Szliupas, jeigu jie nori eiti isz vien su lietuviais, duoda atsakanczias informacijas, kadangi mat lenkiszkų laikraszczių redaktoriai daug geriaus pažįsta darbus ir siekius chinieczių arba japonieczių, negu lietuvių, su kuriais nori eiti isz vien. Pirmas rasztas Dro Szliupo patilpo Nr. 9 "Gazetos Pittsburskos". Jame, spart kitko, paminėtos ir priežastys nesutikimų, kokios užgimė ant susivažiavimo Pittsburge terp kun. Gorzynskio ir Dro Szliupo. Nesutikimai mat užgimė ne už tikėjimą, bet už tai, kad Dras Szliupas iszsitarė, jog tiesos darbinjkų turi but lygos su tiesoms vyskupų, kunigų ir tt. Kun. Gorzynski pakėlė protestą priesz tokį sulyginimą tiesų; jis iszsitarė, kad chamas ne gali but lygus kunigui; kun. Gorzynskiui pritarė ir lietuviszkas delegatas kun. Sutkaitis. Isz to tik ir kilo teip garsiai praskambėję nesutikimai. Kad paeinanti nuo chamų kunigai ne laiko savę už lygius chamams, tą visi seniai žino.

Atsiliepimas.

Tuigi tapau mat bedieviu ir už tokį manę apszaukė priesz lietuviszką visuomenę, pripažino manę už nepripažįstantį pragaro, kunigų nė vyskupų. Už tokį manę svietui pagarsino centraliszkas komitetas musų tautiszkos organizacijos "Susiv." be jokio platesnio pasiteisinimo. Centraliszkas komitetas raszo, kad gavo keletą Affidavitų isz musų miesto. Daugiaus mat nereikia nieko ant iszbraukimo sanarių ir apskelbimo svietui, kad tokių kaip piktos dvasios dabotusi žmonės. Kodėl centraliszkas komitetas nedryso parodyti vardų ypatų pasirasziusių po affidavitais? Denuncijacijoms anonymiszkų denuncijantų juk nieks netiki ir tokioms denuncijacijoms visi bjaurisi. Argi tik musų "Susiv." Centraliszkas komitetas prisilaiko kitokių doros principų iv slepia denuncijantus? Anonymams netiki nė maskoliszki žandarai, bet stengiasi persitikrinti apie teisingumą denuncijacijų. Todėl musų "Susiv." centraliszką komitetą reikia daug žemiaus statyti negu maskoliszkus žandarus. Jeigu skundėjai padavė skundą po prisiega, tai juk turi darodyti teisingumą apskundimų. Anonymiszkas apskundimas ne tas pats ką pseudonymiszka korespondencija; tiek supratimo turi turėti ir centraliszkas "Susiv." komitetas. Jeigu centraliszkas "Susiv." komitetas neapreiksz vardų slepiamų denuncijantų, tai apreiszkimo pareikalaus knopa. Denuncijacijas gali siųsti tik "Susiv." prieszas, kuriam rupi iszgriovimas tos musų tautiszkos organizacijos, o ne jos sustiprinimas, o vienok denuncijacijoms tiki "Susiv." centr. komitetas; jam užtenka anonymiszkų denuncijacijų.

Beje, sakote, kad turite mano laiszkus, bet ar žinote, prie kokių aplinkybių tie laiszkai raszyti? Tas buvo sziteip: 1898 m., isz važiuodams isz Waterburio, prasziau 'Rytą", kurio buvau abonentu, siųsti į Orange Valley. Kadangi laikraszczio man ne siuntė, tai rasziau antrą laiszką kn. Saurusaicziui, kuriame iszreiszkiau, "kad jeigu laikraszczio siųsti nenori, tai kad sugrąžintų pinigus, nes už juos gali patekti į pragarą; bet jeigu, kaip sako, nėra peklos, tai nėra reikalo jos bijotis". Jogi tame yra mano paskyta, jog asz netikiu į peklą? Laiszkas tas raszytas 30 d. Gruodžio, 1898 m. Kodėl todėl zokoninkas Saurusaitis du metu mano laiszką nesziojo ir tik dabar nusiuntė jį kn. Kaupui? Tas jau parodo, kad tas padaryta isz asabiszko piktumo ir persitikrinimo, kad kn. Kaupas savo sandraugą užtars kad ir neteisingai; lietuvystė ir katalikystė mažai czia sveria.

Kn. Saurusaitis nuo tulo laiko jau szpinėjo pas mano gimines ir gaspadines apie mano gyvenimą ir pasielgimą, bet kad nieko smirdinczio nerado, tai nors isz seno laiszko pasinaudojo; kadangi kun. Kaupas ir to laiszko nepagarsino, tai daugelis galėjo kas žinąką pamislyti apie mano bedievystę. Kun. Kaupui gal tas ir rupi, kad manę nupuldyti, nors be pamato, akyse kitų žmonių, nes tuom gali pataranauti savo sandraugui Waterburyj.

Ant galo kasgi iszėmė tuos affidavitus ant manęs ir Tareilo, jeigu ne kun. Saurusaitis? Tareila turi 3 liudininkus, kuriuos kun. Saurusaitis kalbino sustatyti affidavitus, bet jie atsisakė; tai jis rado kitus, kurie gal visai nepriguli prie "Susiv.".

24 d. vasario "Susiv." kuopa turėjo extra susirinkimą suszauktą seno komiteto, ant kur o buvo perstatytas visas reikalas ir reikalavimas centraliszko komiteto, kad butų iszrinkti kiti kuopos virszininkai, bet susirinkimas paliko Tareilą ani toliaus prezidentu, o manę sekretorium. Apart to, kuopa nutarė isztirti teisybę. Kuopa nepripažįsta centr. komit. tiesos, be jos pritarimo, mėtyti laukan jos sanarius be isztyrimo jų kaltės. Galutinas nusprendimas gali prigulėti tik seimui, kuris visgi yra augsztesnė instancija už kn. Kaupą.

M. J. Damijonaitis.

Mes matome, kad iszmesti isz "Susiv." sanarai yra centraliszko virszininko nuskriausti. Nuskriausti gi gali, ant iszrodymo teisybės, kreiptiesi į laikraszczius ant pasiteisinimo, jeigu kitur teisybės rasti negal. Apart to, visą budą kokio griebiasi szitame atsitikime centr. komit. reika nupeikti. Ar centr. "Susivienyjimo virszininkai ne mato, kad remdami bausmes ant denuncijacijų, veisia denuncijantus? Argi kun. Kaupas už savo pareigą laiko tvėrimą isz Amerikos lietuvių kadrų maskoliszkai žandarmerijai ir sznipukams? Už tai vienok, turbut, nė vienas lietuvys kun. Kaupo ne pagirs. Denuncijantų ir be to nežinia kas priveisė terp lietuvių daugiaus negu reikia. Kunigo Kaupo ir viso "Susiv." central. kom. nieks nepraszo lavinimo maskoliszkų sznipukų; tą tegul daro pats maskolia, o ne virszininkai tautiszkų lietuviszkų organizacijų. Rd.

Vietines Zinios.

— Ant Halsted ul., netoli 35 ul., elektriszkas karas užbėgo ant vežimo vežanczio gazoliną; sudaužė vežimėlį ir stotkus su gazoline, kuri pasipylė ant ulyczios. Nuo elektriszkos kibirkszties gazolina užsidegė. Karas, negalėdamas bėgti, kadangi sudaužytas vežimas užvenkė kelią, teiposgi užsidegė ir sudegė visai; pasažieriai vienok visi iszsigelbėjo. Ugnis užgriebė Spato pardavinyczią ir jeje ne mažai blėdies pridirbo. Greitai subėgę ugnasargai, ugnį užgesino ir ne davė jai dar toliaus iszsiplatinti.

— Gyvenanti po. 6840 Prairie ave Bessie Hecks, norėdama paimti daktaro užraszytus vaistus, vietoj stiklinės su vaistais, paėmė kitą su karboline rugszczia. Vos prikiszo prie lupų, skaudžiai nudegė lupas ir iszdegino gomurį. Jos vyras paszaukė daktarą. Laime moteriszkės, kad ji ne daug rugszties iszgerė.

— 12 darbinjkų South Chicago Furnace Co. dirbtuvių, ant kertės 108 ir Torrence ave. metė darbą, reikalaudami didėsnio užmokesnio. Po valandai atėjo apsiginklavę į dirbtuves ir iszvaikė isz jų kitus darbinjkus. Dirbtuvių savinjkai davė žinią policijai. Atsiuntė isz stacijos 25 policistus, bet jų sztraikieriai ne laukė.

— Ant Lake Front, prie Washington ul., bus pastatyta didelė biblioteka, kurioj patilps apie pusantro milijono tomų knjgų. Skaitinyczioj galės ant vietos skaityti knjgas 600 žmonių ant syk. Verta pasirupinti, kad bibliotekoj butų ir lietuviszkos knjgos ir kad jas lietuviai skaitytų.

— Ant kertės California ave ir 47 ul. elektriszkas karas užbėgo ant važiuojanczio vežimėlio ir jį sudaužė. Isz jame sėdinczių vienas likosi ant vietos užmusztas, kitas gi sužeistas teip, kad reikėjo gabenti į ligonbutį.

— Chicagoj, Coliseum trioboj atsibuva paroda: medžioklės, žuvinjkystės ir girinjkystės, kuri trauksis iki 12 dienai Kovo. Įženga kasztuoja suaugusiems 50c., o vaikams 25c. Paroda verta atlankymo.

Draugysczių Reikalai

Apgarsinimai draugysczių mitingu, ballu, pikniku ar kitokiu reikalu—yra priimami tik už užmokesti. Prekes apgarsinimu sekanczios:

Apgarsinimai, užimanti wieta 2 coliu ar mažiau, 50 c. už kiekwiena syki. Kiekwienas colis wirsz 2 coliu 25 c. už kiekwiena syki. ISZLEISTUVE.

Chicago. Nedelioj, 10 Kovo, 1 val po pietu, K. Liaudanskio saleje, 3301 S. Morgan st. Dr-te Teisybes Myletoju laikys savo susirinkima, ant kurio visi tos draugystes sanariai yra kviecziami pributi, nes yra svarbus reikalai Naujiems sanariams įstojimas dar $1.00.

J. K. Chmieliauskas, Raszt.
880 33rd st.

Chicago. Dr-te Mot. Valanczausko Žemaicziu Vyskupo, tures pirma savo baliu nedelioj, 21 balandžio, 1901, Bažnytinej sz. Jurgio saleje, 33czia ul. ir Auburn ave. Prasides 4 val. po pietu. Iženga vyrams 25c., moterims ir merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti.

(4-19) KOMITETAS.

Chicago. Liet. Republikoniszkas Klubas Algirdo 9tos vardos laikys mass-mitinga 9 Kovo, 8 adina vakare, 1901 m. Halej po Nr. 632 S. Canal st., ant kurio užpraszo visus republikonus susirinkti, nes registracija bus 12 Kovo ir kiti yra svarbus dalikai ant apsvarstimo.

Su guodone, Prezid. J. Szematis.

Philadelphia, Pa. "10ta susivien. L. A. Kuopa" laikys nepaprasta susirinkimą subatoj, 9 Kovo, 7½ val. vakare, saleje nepriguliningo Kliubo, ant So. 2nd st., ant kurio visus tos kuopos sanarius kvieczia susirinkti, nes yra labai svarbus reikalai, J. Butkus, sekr.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo brolio Kazimiero Rimkaus, kurs 12 Rugpjuczio 1900 m. iszvažavo į Chicagos ligonbuti. Jis paeina isz Kauno gub., Raseiniu pav., Kaliinenu vol., kaimo Vitogalos. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

M. Rimkus, Alderson, Ind. Terr.
(15-3)

Pajieszkau savo tevo Motiejaus Szalczlaus, Suvalku gub., Marijampoles pav., Klebiszkio gm., kaimo Szaltinliszkiu; 2 metai atgal gyvena jis Carbondale, Pa. Kas man apie jį duos žinia užmokesiu tam $1.00. Mano adresas.

Charles Szalczius,
235 Low Quarry st., Hamilton, SCOTLAND.
(15-3)

Pajieszkau savo draugu: Antano Petrokaiczio, isz Paszlynes kaimo, Franciszkaus Džiaugio isz Girkalnio parap., ir dedes Juozapo Barczio isz Naukaimes kaimo; visi trys Kauno gub., Raseiniu pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso; Jos Barczas,

Box 126, Girardville, Pa.
(8-3)

Pajieszkau Jono Globio, Kauno gub., Raseiniu pav., kaimo Kelmines, 10 metu kaip Amerikoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Miss Ludvika Burniene,
651 Ferdinand st., Scranton, Pa.
(3 15)

Pajieszkau Nikodemo ir Mikolo Barkaucku, Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

P. Mickeviczius,
216 Pear Alley, Shenandoah, Pa.

Pajieszkau savo draugo Augusto Venciaus isz kaimo Vidugiriu, Punsko parap. Seinu pav., Suvalku gub. Te atsiszaukis ant adreso:

V. S. Jokubinas,
Box 339, Ashland, Wis.

Pajieszkau savo draugo Augusto Smith'o, kurs gyveno Dapton ir Hamilton, Ohio. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Geo Matulis,
Box 469 Munhall, Allegheny Co., Pa.

Pajieszkau Antano Gegužio isz kaimo Lapcziaus, Serijų parap., Suvalku gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso. K. Baranauskas.

Box 574, Hudson, Mass.

Pajieszkau Antano Kumzos, kriauczians, isz miestelio Tverų, Telszių pav., Kauno gub.; gyveno Shenandoah, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Paul Kumza,
40 So. Main st., Port Chester, N. Y.

Pajieszkau Jono, Mikolo ir Adomo Papeczkiu, isz kaimo Padovinio Daukszių parap., Kalvarijos pav., Suvalku gub. Turiu į juos labai svarbu reikala. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Andrew Litvinas,
138 Essex st., Jersey City, N. Y.

Pajieszkau Petro Gedeikio, Kauno gub., Raseinu pav., Szilelio vol., kaimo Giedeliszkiu. Kas man priduos jo adresa busiu didelei dekingas, nes asz turiu labai svarbu prie jo reikala.

Joe Balsevicz,
Box 149, Springvalley, Ill.

Pajieszkau savo pusseseres Leoses Tamulaicziukes, Suvalku gub., Naumiesczio pav., Zapyszkio parap. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

M. Adomaitis.
Box 33, Smithdale, Allegheny Co., Pa.

Pajieszkau Felikso Butinevicziaus ir Leonoros Valiuevicziukes isz kaimo Žilionių. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso;

Peter Baranauskas.
1015 Market st., De Kalb, Ill.

Pajieszkau Ignaco Bubliausko, kurs iszbego isz Brockton, Mass. Turiu svarbu reikala. Kas apie jį duos man žinia busiu didelei dekinga.

Kotrina Vuksusaitė,
25 Ames St., Brockton, Mass.

Reikalauja "partnerio" ant uždėjimo fotografiszko biznio. Turi but jauna vyras ir norintis to darbo mokintis. Atsiszaukti ant adreso.

John Rashinskas,
924 33rd St., Chicago, Ill.
(3-18)

Reikalingas žmogus duonos iszvažiojimui, kurs turi savo arklį, vežima ir daug pažystamu szioje apielinkeje. Te atsiszaukia po nr.

2928—29th St. Chicago.
(3-18)

Reikalingas kriauczius prie kostumersko darbo. Už gera darba geras ir užmokestis.

Ed. Zameskis,
P. O. Box 349, Westville, Ill.
(3-29)

Aukos ant kankintiniu
Pagal "Lietuvos" No 9 buvo
kasoje $241.52

V. Beneta	Toluca Ill.	50c.
M. Butkiene		15c.
M. Boner,	(žydas)	25c.
M. Bagdonas		10c.
J. Szimkus		10c.
D. Knakevicze		25c.
A. Norkaitis		25c.
A. Zatulskis		30c.
B. Blazaitis		25c.
J. Raczkauskas		10c.
J. Bartaszius		05c.
J. Kazlauskas		25c.
B. Kazlauskienė		10c.
D. Gerbutavicze		25c.
S. Czernevicze		25c.
A. Rimkevicze		25c.
J. Rimkevicze		25c.
J. Ligutis		25c.
A. Druktenis		25c.
F. Szimkus		20c.
K. Burakas		10c.
J. Butinas		15c.
T. Petraitis		20c.
J. Blažaitis		25c.
J. Rimkus		50c.
O. Vizucienė		15c.
R. Sakalauskienė		25c.
A. Petraitis		25c.
L. Zimerman,	(žydas)	10c.
F. Norkus		15c.
A. Malaszas		05c.
K. Žegiys		05c.
A. Rotla,	(vokietis)	10c.
N. Rotla,	„	25c.
E. Rotlienė	(lenke)	10c.
K. Melcer	(vokietis)	10c.
J. Olendra		25c.
M. Johanas,	(chorwatas)	25c.
M. Vaicziulaitienė	(lenke)	50c.
A. Jurkus		25c.
S. Czeplis		25c.
J. Jurgutis		35c.
P. Vaicziulaitis		25c.
Viso labo		$9.20

K. Rutkauskas, Iron River Mich 65c
Elizabeth, N. J. Lietuviai nuo tam tyczia parengto baliaus.....$5.00

Aukos ant terp tautiszko laikraszczio.

K. Rutkauskas, Iron River Mich. ...35c
Elizabeth, N. J. Lietuviai nuo tam tyczia parengto baliaus.....$5.00
„ Dro. Kudirkos paminklui....3.00
„ Viszteliui ant tabako.....1.00

Puikiausios pawinczewones ir popieros gromatoms.

Naujausiu ir gražiausiu pawinczewoniu ir popieru gromatoms, importuotu isz Europos, su lietuwiszkais paraszais, turime dabar daugybę. Prekes pawinczewoniu po 15c. 20c. ir 25c. Popieru prekes: 1c., 2c. 10c. 15c. 20c. 25c. arkuszas. Norinti gauti "samples" popieru ar pawinczewoniu, tegul prisiunczia $1. Norinti gauti "samples" abieju popieru ir pawinczewoniu, turi prisiusti $2.00.

A. OLSZEWSKIS,
924—33rd St. Chicago, Ill.

Pasarga.

Rosijos waldžia panaikino dabar sziuos popierinius (bumaszkas) pinigus:-rublinias, 5-rublines ir 10-rublines; o ju wieta užstojo auksiniais ir sidabriniais pinigais. Popieriniu yra dabar Rossijoje tik 3-rublines, 25-rublines, 0-rublines ir 500-rublines. Dabar siuncziant į Rosija pinigus per bankas, mažiau kaip 25 rublius reikia taikinti kad siuncziama suma duotusi padaryti isz 3-rubliniu, galima siusti: 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21 ir 24 rublius. Szitos wisos sumos duodasi sudaryti isz 3-rubliniu, bet negalima siusti 1, 2, 4, 5, 7, 8, nes szios sumos nesiduoda sudaryti isz 3-rubliniu o bankos negali siuntineti auksiniu ne sidabriniu pinigu tiktai popierinius. Su didesnems sumoms kaip 25 rubliai wargo nera.

Atsiszaukimas!

Man važinėjant po Vakarus ir po Naują Angliją teko sueiti daugelį Lietuwių, protaujanczių, kurie nori įgyti didesnį įžwelgimą į klausimus philozophijos ir mokslų (duszię, Diewą, gamtos įstatymus, ewoliuciją, ir tt.). Kadangi tie klausimai aiszkiai yra iszguldyti L. Buchnerio weikale "Pajiega ir Medega" (Kraft und Stoff), ir kadangi sziądien toks weikalas isz tiesų yra reikalingas wisiems laiswamaniams, idant turėtų atramą priesz kunigijos melus apie religiją, asz pasisznekėjęs su killiais tautiecziais rįžausi apgarsinti prenumeratą ant wirsz minėtos knygos. Prenumerata lietuwiszkos knygos, kas dabar nori prigelbėti aną atspaudinti, kasztuos $1.50; po atspaudinimo kasztuos $2.00. Todėl tuos, kurie nori tą knygą turėti lietuwiszkoje kalboje, kwiecziu prisiųsti prenumeratą, ir kaip taps atspaudinta, užsimokėjusiejie gaus atlyginimą knygoms tiek egzempliorių, už kiek bus isz anksto užmokėję ir jų wardai ir prawardes taps ant galo knygos pagarsinti. Kasztai spaudos yra dideli, todėl praszau Tautieczių umai su prenumerata iszleidime knygos man pagelmingais buti.

J. Szilupas, M. D.
421 Penn Ave., Scranton, Pa.

Užstojo Gavene.

Iszpažintojai visu beveik religiju užlaiko pasninkus ir perstoja kelę visokius pasilinksminimus, idant per sumažinima gyvenimiszku linksmybiu pasitikti ateinanczia iszganymo valanda. Pasninkai vienok turi teipgi ir dideli hygieniszka ženklinguma, kadangi jie suveda į tvarka žlebcziojimo organus. Teisybe, sugadinta systema žmogaus kuno ne visuomet galima pasninkais suregulioti; czia reikalingos yra ir atsakanczios gyduoles. Geriausiai už vis tame pataranus Trinerio American Elixir of Bitter Wine, kurs per eiles metu iszturtas yra kaipo naudingiausias vaistas nuo chroniszku ligu ir kuri geriausi gydytojai rekomenduoja vartoti nuo visokiu pilvo, kepenu ir inkstu ligu. Jis yra sudarytas isz ivairiu gydancziu augmenu ir geriausio raudonojo vyno; fabrikuoja jį žinomas Joseph Triner, 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Gali gauti visuose aptiekuose (vien bonkose), tik reikia saugotis nuo bledingu imitaciju, kokias jau szian bei ten prasimane piktos valios žmones daryti ir pardavineti kaipo Trinerio. Tikrasis Trinerio Kartusis Vynas rekomenduojamas yra kaipo geriausias naminis vaistas del iszvalymo kraujo, suregulisavimo viduriu, pakelimo apetito ir noro dirbti. Jis gydo teipgi nuo persiszaldymo ir apsaugoja nuo daugelio ligu, sudrutindamas visa organizma žmogaus visokio amžiaus ir abieju lyczių.

"Lietuvos" agentai.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Naujokas, 186 Henry st.
BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
Juozas Matutis, 112 Grand st.
K. Balcziunas, 144 Mauyer st.
SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 447 W. Line st.
MT. CARMEL, PA.
Petras Bieliauskas,
WATERBURY, CONN.
M. J. Damijonaitis, 65 N. Leonard st.
Jonas Tareila, 677 Riverside st.
PITTSBURG, PA.
K. Gediminas, 2030 Sarah st.
WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,
SCRANTON, PA.
Mikolas Ramanauckas,
1740 Nay Ang Ave.

"Lietuvos" keliaujanti agentai.

Wincas Kudarauckas,
Jurgis Kazakewiczis,
Juozas Petrikis,
P. G. Lorantz,

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsirasyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knjgas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.

"LIETUVOS" ISZLEISTUVE.

Uzsiszaldymas iszgydys su viena diena.
Imk "Laxative Bromo Quine Tabiets". Gausi kiekwienoje aptiekoje už 25c. Jei nepagydys, sugrąžins pinigus. Ant kiekwieno bozelio yra paraszas E. W. Grove.

BIOLOGIA.

—arba—

Mokslas apie gyvus daiktus.

Pagal prof. Nusbaumą

Bus tai teiposgi krutėjimas be noro, pagimdytas pašalinių priežasčių. Galima nukirsti, paveikslan, varlei galvą, taigi kuno dalį, kurioje yra šaltinis mislių ir norų—smegenys, o vienok, jeigu tokiai be galvos varlei į dursime į koją, jį patrauks ją, taigi sukrutįs. Bus tai vienok teiposgi krutėjimas be noro, pagimdytas pašalinių priežasčių. Gyvunų todėl krutėjimas gali paeiti nuo jų noro, kaip ir be noro.

Augmenys gi gali atlikti paskutinę krutėjimo veislę, taigi be noro, gali krutėti per prisidėjimą pašalinių priežasčių. Prie tokių augmenų priguli mimosa, kurios lapeliai prie mažiausio dasilytėjimo susiglaudžia; kruta vyrukai rugsterškės prie dasilytėjimo; lapeliai mintančių vabalais augmenų, nutupus ant jų vabalui, pats užsidaro. Visi tie krutėjimai pagimdyti pašalinių priežasčių, be noro augmenies, paeina nuo suerzinimų.

Terp augmenų vienok yra ir krutėjimai kitoki, ne prigulinti nuo pašalinių suerzinimų. Krutėjimai tie panašus į ritmišką susitraukimą ir išsiskėtimą širdies žmogaus ir žvėrių, kas teiposgi paeina ne nuo noro arba suerzinimo. Šiltuose kraštuose auga augmenys *Hedysarum gyrans*, panašus į dobilus. Lapai jų surinkti po tris ir tai teip, kad prie vieno didelio, yra du mažesni. Tie mažesniejie lapeliai, lygiai dieną kaip ir naktyj, nuolatai kruta ritmiškai, teip kaip kruta švytuoklė laikrodyj: tai lapeliai prisiartina prie viens kito, tai vėl atsitolina ir teip nuolatai; krutėjimas lapelių traukiasi teip ilgai, kol oro temperatura ne nupuls žemiaus 22° šilumos pagal Celciaus termometrą. Su panašiu krutėjimu auga ir daugiaus augmenų ant žemės.

Kruta vienok ne tik atskiros augmenų dalys, nors augmenis šaknimis tvirtai laikosi žemėj. Pasitaiko augmenys galinti slinkti iš vietos ant kitos vietos arba plaukinėti ant vandens teip kaip ir tuli vandeniniai gyvunai. Teip, paveikslan, tuli žemesnio skyriaus vandeniniai augmenys, kaip antai maurai, teiposgi žali siuleliai, koki auga stovinčiuose vandenyse, įgauna kaip kada šalines lopetaites, su kurių pagelba tie vandeniniai augmenėliai dauginasi. Iš tokių lopetaičių išauga siuleliai, su kurių pagelba augmenys tie plaukinėja ant vandens paviršiaus visai teip. kaip tuli vandeniniai gyvunėliai; po kokiam laikui prapuola siuleliai, lopetaitė paliauja krutėjusi ir išsivysto į tokį jau augmenį, kaip visi gerai išsivystę maurai.

Drėgnose giriose, ant senų puvančių kelmų pasitaiko kruvos limpančios medegos, teip vadinama *plasmodia*, kuri yra tai tik atsakantis išsivystymo laipsnis grybų *mysomycetes*, taigi yra tai augmenis. Tas augmenis gali slinkti iš vietos į vietą ant puvančių kelmų; kaip kada lenda į kelmo plyšius, kitą syk išeina iš plyšių. Taigi mat plasmodia yra tai augmenis galintis persikelti iš vienos vietos į kitą, teip kaip tai daro gyvunai ir tokiu jau budu, kaip tą atlieka gyvunai žemesnių skyrių, kaip antai amebos, kurios tokiu jau budu slenka palengva ant paviršiaus visokių daiktų ėsančių ant jurių dugno.

F. Persikeitimas pajiegos pas gyvunus ir augmenis.

Paimkite du mažu laikrodėliu; vieno užsukite plunksną, kitą gi palikkite ne užsuktą, bet sulaikykite ėjimą užsukto. Kuom gi skiriasi pluksna užsukto laikrodėlio nuo ne užsuktos? Užsukta plunksna ne tik kitaip susiringavusi, bet ir įtempta, turi pajiegą, kuri, prašalinus stabdančią priežastį, tuojaus pradės varyti visą laikrodžio mechanizmą; kita gi ne užsuktoji ne įtempta, be pajiegos.

Taigi pirmoje plunksnoje, kol ji sulaikyta, yra paslėpta atsakanti pajiega, *įtempimas* vienok gali persikeisti *į tikrą pajiegą*, visiems matomą, *į pajiegą krutėjimo*, kuri gali varyti visą laikrodėlio mechanizmą.

Paimkite sėdoką ir įtempkite lanko šniurą; kol šniurą laikome rankoms, jis turi paslėptą pajiegą. Paleidus šniurą, paslėpta pajiega persikeis į tikrą, kuri išmes jėtį, taigi persikeis į krutėjimo pajiegą.

Gamtoj teip jau patinkame visokio pavidalo lygiai paslėptą kaip ir aiškią pajiegą. Krutėjimas lekiančios jėties, išmesto akmens, bėgimas trukio, lėkimas kulkos iššautos iš karabino yra tai paveikslai krutėjimo pajiegos: užprovintame karabine, užkurtame lokomotyvos pecziuje, užsuktoj laikrodžio plunksnoj turime paslėptą pajiegą, kurią galima apkeisti į tikrą pajiegą, į pajiegą krutėjimo.

Mokslai fizika ir chemija seniai išaiškinuo, jog teip kaip medega ne prapuola gamtoj, ne nyksta nė mažiausia jos dalelė, ji iš nieko ne gali pasidaryti, gamtoj yra tik persikeitimas medegos bet ne nykimas, teip jau ne prapuola gamtoj nė mažiausia dalelė pajiegos. Štai anglys sudėga lokomotyvos pečiuje, iš to apturime šilumą, kuri yra teiposgi pajiega, šiluma perkeičia vandenį į garą, kuris varo mašiną ir suka lokomotyvos ratus, o tojė traukia visą geležinkelio trukį. Taigi pajiega šilumos persikeitė į pajiegą krutėjimo geležinkelio trukio.

Tai gi čia užgema klausymas, iš kur atsiranda tokia daugybė pajiegos, pasiliuosavusios prie sudegimo anglių? Juk akmeninės anglys yra tai suanglėjusios dalys didelių senų gadynių, su visu išnykusių seniai ant žemės paviršiaus augusių augmenų.

Kaip jau pirmiaus paminėjome, augmenys žaliomis savo dalimis prisavina iš oro anglis, kurios yra svarbiausiu augmenų sudėtiniu. Tas prisavinimas anglių arba atskyrimas jų nuo oxygeno, su kuriuom anglys susijungusios ore kaipo anglerugštis, atsibuva, kaip jau pirmiaus šitame rašte paminėjome, po įtekme saulės spindulių, be kurių augmenys ne galėtų iš oro prisavinti jame ėsančių anglių.

Sunaudodami dalį pajiegos musų raumenų ant ištempimo sėdoko lanko, jo šniurui suteikiame paslėptą pajiegą, kuri persikeis į pajiegą krutėjimo padirginus ištemptą lanką. Tas pats yra ir augmenyse, kurie, sunaudodami pajiegą saulės spindulių ant padalinimo anglerugšties į anglis ir oxygeną, krauja savo viduriuose vis daugiaus saulės spindulių pajiegos, bet augant augmenims, pajiega ta užsilaiko paslėpta, augmenys yra kaipi krautuvės paslėptos pajiegos. Kaip padirginus sėdoko lanką pasiliuosuoja paslėpta pajiega ir persikeiczia į pajiegą krutėjimo, kuri išmeta jėtį, teip ir prie sudegimo anglių, arba prie jungimosi jų iš naujo su oro oxygenu, pasiliuosuoja pajiega sunaudota pirma ant prisavinimo augmeniui anglių, o pajiega ta, kaipo šiluma, varo geležinkelių trukius ir garines mašinas dirbtuvėse.

Apart to, augmenys, kaip žinote, kvėpuoja, o kvėpavimas yra tai palengvas sudegimas arba jungimasi anglių su oxygenu. Per kvėpavimą todėl augmenys teiposgi paliuosuoja dalį pajiegos. Paskutinė pajiega ir buva sunaudojama ant krutėjimo tulų augmenų dalių, teiposgi ant palaikymo ir padidinimo šilumos, kaip tai buva antai žiedinose tulų augmenų, kokiuose šiluma buva didesnė negu kitose augmenies dalyse.

Gyvunai maitinasi gatavu organišku maistu, kokiame yra daug anglių. Kadangi gyvunai teiposgi kvėpuoja, arba dega iš palengvo, tai ir jų kune, teip kaip garinėse maszinose, nuolatai pasiliuosuoja pajiega, kuri apsireiszkia ar tai kaipo kuno šiluma, arba kaipo krutėjimas gyvunų. Jeigu gyvunas paliauja kvėpavęs, jis ne gali krutėti, kunas jo atšala, išnyksta gyvybė, kadangi per nustojimą kvėpavimo išnyksta pajiega palaikanti kuno šilumą ir krutėjimą.

Zmonės ir žvėrys, kaip jau ne kartą paminėjome, ant maisto ima gatavus organiškus susijungimus, kaip antai: taukus, krakmolą, baltymius ir tt. Tose medegose, jų mažiausiose dalelėse, yra teiposgi paslėpta kitokia pajiega—teip vadinama chemiška pajiega, kuri mažiausias tų daiktų daleles, vadinamas atomais, terp savęs jung

Knygu Katalogas.

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, wakarines, prie spawedinės, komunijos ir teisziu, miszpatas ir daugybe kitu; miszu maldos su abrozeliais; misparai giedami lietuwiszki ir lotiniszki; daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesija, pakrapinimo ir t. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karaliaus Dowido; aktai, rażanczial, stacijos, karunka, kellolika szwentu giesmu ir t. Yra tai naujausia ir graziausia knygele isz wisu lietuwiszku maldaknygiu, dalil, balta, sidėta popiera; stambus, aiszkus drukas Miera 3¼x4½ colial. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios.

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be ragkalimo.....50c.

No. 2. Mažas Aksa Altorius, prastais, drutais apdarais, auksintais krasztais, apkautytomis kriaunos sidabruotomis bletelemis, su kabute.....75c.

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skurns minkstais apdarais, apwaleis kampais, auksinti krasztai, parasztais ir kwietka.....$1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuziszkos gluodnios skureles apdarais apwaleis kampais, auksinta kwietka, kryżius ir krasztai.....$1.50

No. 5. Mažas Auksto Altorius, apdeta baltais elonimais kaulelinais, su 3 medaliellais, aksomo nugara, apkaustytos kriaunos sidabruotomis bletelemis, su kabute, auksinti krasztai.....$1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celluloidos apdarai, iszkilusios kwietkos, su kaaline kabute, auksinti krasztai...$1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celluloidos apdarai, kwietkos ant wieno szono iszkiotos sidabru ir perlu, su dwiem kaulinemis kabutemis, auksinti krasztai.....$2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newienokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis.

Knygos sawos spaudos.

Arywi Apireiszkimai Swiete, ant kuriu żmones nuolatos żiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto dasižinojimui isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi.....30c

Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke.....25c

HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele priwaio restis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apeisnaugoti nuo teksta nozlu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti ciesiybeje sawo sweikatą, paliginti sawo amži ir mokes užauginti sweikais ir twirtais sawo waikelius. Preke.....35c

Apie tartu iszdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gyriliennantis politiszką ekonomiją. Koktais kelnais isidirbę turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilepia ant draugijos gyvenimo.....35c

Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Gelkie. Naikovaki ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygszioi iszejusiu lietuviszku knygu. Atszkai ir suprantamai aprasze visa. musu žeme, jos pavidala, didumas ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni; isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angiliu, geleżies, aukso, druskos ir kitu gerybiu; kiek marin, aseru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenys: surus, preski, saldus, ar kartus, kokiuose gyvunai gyvena ir t. Žeme aprasyta dalimis, iszskaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaiksztystes, respublikos ir t. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, papruoziai, užsiėmimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki oraj: szaliesiai ar karszcziai, lietus ar gudros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir naktis kur saule per keleta dienu nenusileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 coliu, 490 puslapiu, ant geros standžios popieros spanduota, su 71 paveikslelialis; mapu, gyvulliu ir tt.....$2.00

Ta pati, apdaryta audiniu kietuose apdaruose, sakstelemis litarombs atspausti parasztai ant nugaros ir szono. Preke...$2.50

Kraštu Skerdyne. Aprasze ana balsu atsitikima kada 1863 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szauda ir pjowe nekaltus žmonia, isgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Aiszkiausiai aprasza ta wisa atsitikima.....15c

Lietuwiszkas Lementorius su poteriais, katechizmais ir mistrantoru.....15c

Mokslas apie Žemę ir kitus swietus, ju buvy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susidieda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra planetos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 20 astronomiszkais abrozeliu, turinti 225 pusla pius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apsiszwiesti.....75c

Drutuose, graziuose apdaruose.....$1.00

Istorija Suwienytu Walstiju Siaurines Amerikos. Apraszo kaip Kolumbas atrado Amerika, koki cia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wažiuoti in Ameriką, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam, idant suprastu kokes jis cnia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke.....$1.00

Drutuose, graziuose apdaruose.....$1.35

Kaip Maskolija persekiojo Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie supiesze kun. V. Dembskis.....10c

Kaip geriausiai laikoti sumrelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszguldo kun. V. Dembskis.....15c

Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkainis. Iszleista "Tvrynes Myletoju Draugystes". —Yra tai aprasymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Cia aiszkai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasielge su Lietuvos kunigaikszcziais: Keistuociu, Vytautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prieteiyste yra mums naudinga ar biedinga.....15c

Lietuviu pratevial Mažojoje Azijoje nuo senoves iki je pateko po valdžia perku. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 283 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyweno lietuviu prateviai Aprasze lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimima.....50c

Minžaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose, Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta ypatingai teatro myletojams. 25c

Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka.—su 310 aiszkiu abrozeliu.—su apraszymu planetu ir paslapoziu koktas senowes žmonės wartojo iaspejimui ateites.—Geriausai iszguldo wisokius sapnus.....50c

Apdarytas.....65c

Olitypa, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos.....25c

Paiki istorija apie Kantria Alana, kuri per 22 metus waikszcziodama po swieta, daugybe bedu ir wargu kantrei iaskentejo.....20c

Pamokslai Iszminties ir Teisybes Iszguldineti Galwocziu wisu amžiu. Cia yra patiipę 128 grażiu, juokingu ir iszmintingu pasakaiczu Kas nori tureti grażiu juokingu ir pamoki nancziu skaitimu tegul nusiperka szią knutegelę, o gardėjai pasijucks, žmones tures ką papasakoti ir ant kiekwieno užklausimo moke duoti iszmintingą atsakymą.....50c

Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reik rasztyje gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimuosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augsztai stowszczias ypatas. Paswelkinimai (pavinczowones) ant Nauju Metu, dienoje warduviu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose.....50c

Robinsonas Kruzius, moraliszka ir žingeidi apyaska paszwesta jaunumenei.....25c

Senu Gadyniu Iszmyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsona; sutaise Szernas. Ji aprasze seniausiu gadyniu žwaliriai sutverimus gywenusius ant žemes dar priesz žmogaus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanaius ar imdami isz žemes anglis, randa gilui palaidotus žemeje. Tulu sutverimu atrado czielius, nesugadintus, kunus, užkloius eile kelioliokos aleksaniu storio žemes.. Tie atrasti žemeje kunai yra szandien isstatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažinti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo jaikol ant mirusio žveries kuno užango jos eile kelioliokos aleksaniu storio. Moksliszkiai isz to semis brangiausia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz žemesniu in augztesnes veisles, ir pagal storuma ir senuma žemes sluogsniu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apstrikimo sprensti, kaip senai ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knyga turi 370 puslapiu stambaus druko, ant graž os popieros ir apie 150 paveikslu ir vairiu senu gadyniu iszmykusiu sutverimu. Preke.....$1.00

Trumpa Geografija; Sutaise Neris. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paveikslelialis: mapu, žmoniu, gywuliu ir medžiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslaing.....25c

Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Ruiszkai parasze Rubakin'a. Verte Drugys. Iszleido T. M. Dr-te. Szi knygele, labai suprantamoj kalboj, apraszo visas vandens permainas ir veikmes: kaip ija persikeicia in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesiai padangese atvesę, keicziasi in vandens laszelius ar sniego lustelius ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo pakilę. Cia nukrip didelius darbus veikia: sniegas kartais uždengia cielus kaimus ir laidoja savo puszyse žmonis ir gyvulius, paskui tirpdamas nuo saules keiczias in vandeni ir užlieja laukus, iszredo ravus, upes ir upelius ir kavojasi po žeme, kur vel veikia tą pati darbą kaip ir ant virszaus žemes.....10c

Zmogus Nepliuszkis. Verte isz szvediszko Neris. Graz. apysakele: kalp turtingo prekejo sunus apsiwede su vargingu mergina ir laimingiau gyveno už kitus, su turtingoms apsivedusius. Szita apysakele užima kiekviena jauna vaikina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes.....10c

Knygos swetimos spaudos.

Anima Vilis, naujausia ir graziausia pasaka, kuriai skaitytojas atsidžiaugt negales.....75c

Anegdotai iszsitarimai ir pataries isz gywenimo senowes Grekonu bei Rymionu " " 10c

Apieka Diewo, pasaka.....$1.00

Apie kaibu pradžia ir tikros rodes del apsisaugojimo nuo neprietelių wedancziu isz tikro ir szczianingo tikejimo kelio in prapulty. Cia raszejas nurodo kurios yra seniausios ant swieto kalbos, nuo ko jos paeina, nurodo kad lietuwiszka kalba yra seniausia ir kad turi daugiausiai neprietelių, kurie stengiasi ja isznaikinti; ant galo paduoda rodas kaip nuo tu neprietelių apsisaugoti . . 10c

Arielka yra nuodai pacinanti isz girtybes. Cia apraszo kas yra arielka, kaip ji kenkia žmogui, parodyta su keturiais abrozeliais žmogaus pilwo kokios isz girtybes ligos pastoja ir paduotos rodos kaip nuo to galima iszsigydyti. . . . . 30c.

Aeboela, ir teip mokintuve del vaiku, sutaisyta torius, nes jame rasi daug naudingu, pamokinancziu straipsneliu, prie pabaigos gi poteria ir priskaymai.....20c

Amerika Pirtyje, komedija Keturakio.....10c

Amžiaus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžia Vieszpaties Jezaus.....5c

Andersono pasakos, P. Nerio. 10 grażiu pasaku vienoje knygeleje.....15c

Angliaszkai-lietuviszkas žodynelis, sutaisytas kn. F. Saurusaiczio, turi apie 350 žodžiu: angliszki žodžiai iszguldineti lietuviszkai.....50c

Birutes dainos " " 10c

Budas gydymo. Daktariszka knyga.....40c

Diewaitis, apysaka szios gadynes. Yra tai grażiausia pasaka, kurios lietuwiai da nieka negirdejo. Preke " " " $1.00

Dainu skrynele " " 20c

Dailyde arba patarmes staliorlams, surinktos iszs naujausiu knygu, su 120 paveikslu, Antano Dailides, Yra tai rankwedis mokinantiems ir mokantiems staliorizką darbą.....40c

Duonos jieszkotojai, apysaka R. Senkiewiczaus.....35c

Etnologiszkos smulkmenos, D-ro J. Basanavycziaus. Moksliszki lietuviu praeites tyrinejimai. su viena mapa.....25c

Etnologiszkos smulkmenos " " 25c

Egle žalczio karalienė ir iszgriowimas Kadno pilies 1362 m., du puikus dramai parasztyti Aleksandro Gužuczio.....25c

Genu Dede. Grażi pasaka isz sziandieniniu Lietuviu padejimo 10c

Gywenimas Stepo Raudnosio pasakos 15c

Gywenimas Genawaites (Genowefos), Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdeja yra.....50c

Gywenimas Klemenso Marijos Hofbrauero, su trumpu apsakymu apie pargabenimą Dr-tes Atpirkejistu isz Italijos in žiemiu karalystes skersai kalnus Alpomis wadinamus, perwersta ant lietuwiszko Kn Petro Saurusaiczio. Kas nori tureti dwasiszku nauju pasiskaitimu tegul nusiperka szg knlingelę.....30c

Gyvenimas Jezaus Kristaus, pagal naujausius isztyrinejimus suraszytas.....15c

Iszrankiai szventos Inkvizicijos, yartoti VI ir VII szimtmecziuose del praplatinimo kataliku tikejimo ant žemes. Parasze Mac Do nald. Labai akyva knygute.....10c

Isz ko kyla melai ir wisokios skriaudos žmonijoje. Parasze kn. Dembskis. Szi knigo paduoda svarbiausias isztraukas isz szventos Biblijos, kurios perskaitę supraslt, kas yra Biblija ir kodel kunigai draudžia ją žmonems skaityt.....75c

Isz kur akmenys ant musu jauku atsirado? Geologiszkas Lietuvos isztyrinejimas, naudinga mokslaiszka knygele.....10c

Istorija Europos su mapoms 50c

Istorija grażios Katrukos " " 10c

Istorija isz laiko Francuzu waisnos atsitikusios Afrikoje 30c

Istorija grażios Magelenos " 15c

Istorija septyniu Mokytoju " " 50c

Istorija arba apsakymas apie Lietuwos praeitą. Parasze Žanawykas.....40c

Iszganimas wargdieniu. Knigele pamokinanti kaip pagerint sawo gywenima 25c

Intekme Socijaliszkiszu sanlygu ant wisu kulturos szaku. Geri pamokinimai darbininkams kaip pagerint sawo buwi.....15c

Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotu po waldžia maskoliaus . . 50c

Juokingas pasakojimas apie Szaltabuizius ir du grażius straipseniai isz ukinikystes 5c

Ka darytie, kad butume sweiki ir ilgai gywentume.....10c

Kankles, lietuwiszkos dainos su natomis, sutaisytos ant 4 balsu. del wyru . . . 25c

Keli Žodžiai apie Auginima, parasztyti J. S. Kuokszczio. Labai naudinga knygele tewams, norintiems iszaugiuti savo vaikus ant sweiku, doru ir naudingu draugiaj vyru.....10c

Kaip užytie pinigus ir turta " " 10c

Kaip apsiginti nuo koleros ir kiti naudingi skaitymai 10c

Kas teisybe tai nemelas pulkios apyasakelas isz lietuviu gywenimo " 15c

Kristijonas Duonelaitis " " 10c

Kas yra, o kas bus " " " 10c

Krumpliu Jonas pasaka " " 10c

Keletas žodžiu apie lietuwius ir naudingi pamokinimai del Lietuwos žmoniu. Pusl. 64 10c

Kankles, lietuviszkos dainos 4 balsams ir žemes.....15c

Kataliku Bažnyczia ir moksłas pagal Zahn's, verte kn. A. Milukas.....15c

Kristijono Donelaiczio Rasztai.....40c

Kapai Didžiu Kunigaikszeziu ir Karaliu Vilniuje Pagal A. Kirkorą, parasze N. Yra tai istoriszkas isszniplinejimas apie Vilniaus praeiti pagal paminklus, užsilikusius ant grabviecziu D. L. Kunigaikszcziu ir Karaliu.....10c

Kritnolijai szviesos bei abrozai Sutaise Bernardis. Kellolika labai akyvu abrozu perkratanczlu tulus tikejimiszkus dogmatus.... 50c

Kabalas talpinantis sawyje wisokius užminimus ir ant ju reikalaujanti atsakymai. 10c

Kellos istoriszkos dainos. Gražios ir swarbios apie Lietuwos praeitia, jos lietuwiszkuosiu nigaikszcziu, Kražiu skerdynes ir tt.....10c

Keistuitis, tragedija 5 aktuose del teatru.....20c

Keletas žodžiu apie Rymo popieziaus neklaidinguma " " 10c

Keletas rasztu apie Kražius, paraszyta D. Butkevaiczio. Aiszkiai aprasze pjowyte Kražiuose, kaip tas wiskas atsitiko, kiek ir koki žmones buwo aresztuoti, kiek sužeista, kiek užmuszta, kiek nusudyta ir tt.....15c

Kvienytose Valstijose platforma.....10c

Lietuwiszkos Paskos. Medega lietuwiszkai mytologijai. Surinkta Dro J. Basanawicziaus. Cia telpa 14 seniausiu lietuwiszku mytologiszku pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias; Perkunas ir welnias. Žmogus ir welnias; Apie ragana ir raganius; Apie Deives, Laumą ir Laumes; Apie Dali; Apie Giltine; Apie Szalną ir szalti; Apie wejus. Apie miltinus; Apie žalczius ir smukus; Apie wilktakius . . . . . Yra tai wilkakolus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kures dar ir szigišin daugybe lietuwiu tiki buk tai wis buwus teisybe.....$1.50c

Lengwas budas pacziam per sawes pramokti rasztie, del nemokancziu 10c

Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, apie keturi szimtai dainu " $2.50

Lietuviszkas Albumas, Laida I. Istoriszkos ir szeip jau Lietuwos vietos. Parengtas ir iszleistas ku Miluko su pagelba prenumeratoriu. Telpa cnia gražus paveikslai su trumpais apraszymais žymiausiu Lietuwos vietu, iszdirbtuwe ir naminiu darbu, kaip tai: Altorius Auszros Vartu su stebukingu paveikslu Paneles Szvencziausios Vilniuje; Griuvesiai Mindauglo rumo Naumiestelyj; Griuvesiai Lydos pilies; Griuvesiai Kreivo pilies, Liszkava; Nauji Trakai; Griuvesiai Medininku pilies; Gelgaudiszkis; Griuvesiai Gedemino pilies Vilniuje; Perkuno szventinyczia Kaune; Kodainiai, Mir, Vysokie Lietuviszkie; Kretinga: Kražiai; Rakiszkio bažnyczia, Kapas Simano Daukanto, Birutos kopilyczia, Palanga, Buomas ties klaipeda, Vinkšnoja ties Gardėla, Nemunas ties Vilkija. Uke lietuvio Suvalku gubernijoj, tokia jau uke Kauno gub; tollaus cina paveikslai visokiu lietuviu užsiėmimu. naminiu padaro ir t. Apraszymas paveikslu dviejose kalbose—lietuviszkoj ir angliszkoj. Preke.....50c

Lietuwos Tewynes Dainos, parasztytos kn. Antano Wienožinsko. Labai gražios dainos 20c

Lietuwiai amžiu gludumuose Cžia talpinasi tyrinejimai apie lietuwius, ju paežjima, ir kaibu nuo seniausiu amžiu. Knigele werta yra perskaitymo kiekwienam lietuwiui. 10c

Litwini i Polacy. Lenkiszkoje kalboje. Iszrodo ka gero ar blogo lenkai lietuwiams padare ir ar turime su lenkais laikytus ar nuo ju szslinti.....10c

Laisvos Valandos. Eilės, Parasze Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Cia yra surinkta 23 mažesnes eilės garbaus musu poeto, jauname amžiuje ir kapus nužengusio. D-ro Kudirkos. Sziose jo eilese kiekvienas skaitytojas ras sau nuslramininę ir dvasiską naudą.....15c

Laima ir Planetos. Kaygdle, tinkanti jau nuomenei del smagaus laiko praleidimo, nes isz jos gali nuburti apie savo laimę ar nelaime, ar nyli ji žinoma mergele, ar ją vaikinas myli ir tt.....25c

Lietuviszkas Szlupinys, II Laida. Konradas Vallenrodas . . . . . .

Lietuviszki Dainiai pradžioj XIX szimtmeczio. Kliasiszkai tautiszkas perejodas Parenge Jr. Jonas.....50c

Lietuviszki rasztai ir rasztinikai, tautiszkiszka peržvalgis Lietuvos Myletojo, ju gyvenimas ir darbai. Cia surasztyti gyvenimai ir darbai visu lietuviu, kurie ko nors gero parasze lietuviszkoj kalboje, kaipo tai: Dr. Basanaviczius, Iviniskio, S. Daukanto, vyskup. Volonczinuskio, kn. Burbos ir kitu.....50c

Lietuvos Kankles, turinczios 72 naujas dainas.....15c

Lietuvos Istorija, paraszyta per S. Dankanta. Dvi dideles knygos kožna po $1.50c arba abi už.....$3.00

Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti Diewo dowana, isz kurios galima Tinkamiausia ir geriausia ir atsakanczial westi kukne 20c

Lietuvystes praetitis, dabartis ir ateitis. Istoriszkai sociljologiszkas pieszinys.....25c

Lietuvial po maskoliu jungu. Parasze Dr. Pieszinys apie priespaudas ir persekiojimus lietuviu isz szalies maskolinszkos valdžios.....10c

Markus ir Aurelijanas.....10c

Mythai. Paskos ir Legendos Žemaiciu, suriszktos Ed. Veckenstedt o, verte J. Szilupas M. D. D. I. Yra tai skyriausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie viskotus stebuklus ir prajovus apie darbus geru ir piktu dievu, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kuriuos senoves lietuvial tikejo ir szipdien dar nekurie tiki. Kaip tas isz tu pasaku perskaitys panores ir visas skaityti. Preke.....50c

Medejo pasakojimas. Szi knygele yra naudinga kiekwienam ant perskaitymo, nes cžia aprasžo atsitikimus wieno Medejo su wisokiais žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akywas ir pamokinantis apsakymas su trimis abrozeliais 10c

Maskoljos politika su Europa ir kataliszkoje bažnyczia. Iszrodymas kaip maskoliai persekioja, kankina ir naikina lietuwius ir ju bažnyczias 10c

Musu muzikelis iszduotas ant naudos Lietuwos Ukinykams. Cžia randasi trumpai apsakyta Lietuwos tautiszkas kilimas. Po tam rodos ukinykams prie gero wedimo ukinykystes, ir koletas pasakalczių 10c

Medega musu tautiszkai waistinykystai. Szioje knigoje aprasžo wisas ligas, ju wardus kokiais jas wadina Kaunieczai ir Suwalkieziai, tepgi aprasžo kokeis waistalu prasti žmones jas gydo. Preke 40c

Medega Simano Daukanto bijografijai (gywenimui). Yra tai naujause knigele ir labai akywa, kurioje aprasžytas gymenimas Simanoi Daukanto nuo pat kudikystes iki jo smerties: kaip augo, kur mokinosi, ka weike ir tt. Prie to ir jo fotografija patalpinta. Apart to knigeleje randasi daug dainu ir kitu grażiu straipseniu Preke 80c

Negirdetas daiktas ir geros rodos musu moterelems " " 5c

Nedorybe Rymo Ciecoriaus, istorija isz laiko ponavojimo Nerono 80c

Nesprieszyk. Komedija grajyjama teatruose 10c

Orleano Mergele, tragedija penkiuose aktuose su inženga, iszleista Tevynes Myletoju Dr-tes. Yra tai pulkiause tragedija grajyjama teatruose, prima syk iszverta ant lietuwiszkos kalbos per Wincą Kapsa.....25c

Olga Liubatovyczlute, vaizdelis isz gyvenimo nihilistu. Yra tai gražus ir užimantis apsakymas isz gyvenimo nihilistu Rosijoje, kaip mergina Olga Liubatovyczlute, priguledama in nihilistu draugystę, daug ketiu apgavo ruskus cžinovnikus ir gaudoma gudriai iszrituko isz ju ranku.....10c

Pawasario Balsai, naujausiu dainu knygele, turinti 48 puikias daineles ir Libreto 4 aktuose 15c

Pirmutinis degines warytojas, komedija 10c

Pawargele ir kaip gywena Kynai (Chinai). 2 labai akywos pasakaites.....10c

Padejimas Lietuwiu tautos Rusu wieszpatystej (socijaliszkos pieszynis).....25c

Pajudinkime wyrai žemę. Labai grażi pasaka 25c

Palarles ir daktos.....10c

Petro Armino rasztai. Knygele turinti 51 puikiu dainu 10

Praeite Vilniaus. Aprasžo nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus, koki jame kilioszториai buwo, koki lietuwiszki kunigaikszcziai gyweno, kokios kares jy aplanke ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu.....10c

Pawogti arkliai ir Mendelis Didžaiwis Dwi grażios pasakeles 10c

Pasaka apie Jona Twardaucka garsu burtinyka ir jo darbus sykiu su aprasžymais apie burtus. Puslapiu 158. Preke 25c

Pamokinanti aprasžymai isz gywenimo žmoniu ir wisokios rodos 15c

Pradžemokslis Rankos Raszto del norinczių iszmoktie gražiai rasztie . . . . . 10c.

Pradinis mokslas angliszkos kalbos.....75c

Pulkus aprasžymas isz gywenimo Lietuviu parasztyta del Amerikos Lietuviu.....$1.00

Plunksnos abrozelial. Szeszios naujos, labai grażios pasakos 20c

Pajauta Lizdelikos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai grażi pasaka.....75c

Pilnas szimtmetinis kalendorius su pilanetomis.....10c

Pamatai Tikejimo. Parasze V. V. Yra tai kamantinejimai Bibiljos ir nekurie perkratinejimai tikejimo dogmu. Knygele, suteikianti skait/tojui daug maisto iszganingiems dumojimams.....15c

Pasakos pagal Kryloną. Parasze ellemis Viacas Kapsas (D-ras Kudirka). Telpa cnia 15 pasaku, parasztyu ellemis.....10c

Pirmutine pasžlepa umai susirgus, tepgi geralai alkoholiniai ir taboka, pagal O. Sulvida parasze N. Naudinga žmonems knygele.....10c

Pavelkslai. Parasze Zemaite. Grażi pasaka apie valkina ir jauną merginą ir ju susipacziavimą.....20c

Parmazonas arba balsamas Diewo rustybes. Parasze Szwentmikis. Apsakymai isz tikru atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju.....10c

Populariszkas Rankwedis Fyzikos. Parasze P. Neris. Yra labai naudinga knygele wisokiems amatninkams kaipo staliorems, dailydems, kalwams, maszinistams ir tt. Kiekwienam norintis koki nors gero darba atlikti ar ką naujo iszmislyti priwalo apsipažinti su mokslu fyzikos, kurs jam wisokius darbus ir iszmislus palengwis. Taigi szioje kningeleje yra iszguldyta paslaptys fyzikos žodžiais ir paweikslais, ka žmogus perskaites ingaus daug iszminties prie wisokiu iszdirbysczlu.....

Rankwedis Senoves Istorijos, Dalis II. Graikija. Parenge kn. A. Milukas.....40c

Rinalda Rinaldinas " " " 1850

Rutu Lapelial naujausios dainos wokiszkoms liliarams " " " " 15c

Rankwedis senowiszkos istorijos. Cžia talpinasi aprasžymai Egipto, Babilionijos, Fenicijos, Persijos, Judeos, Indijos ir Kinu, pagal ju seniausius amžius. Yra labai akywa istorija, welinama kiekwienam ja perskaityti. 50c

Rodos motinoms apie auginima žindanczių kudiku 10c

Sodnas, apinlai ir bites naudingi pamokinimai sodauninkams ir bitininkams ukininkams ir farmeriams.....10c

Stella. Apyaska K. Flamarijono arba viskas ir visur stebuklai ant dangaus ir žemes.....15c

Saules ir menesio ustelnimai. Pagal M. Brzezinski, pagasze N. Lengvoj formoj aprasžyta cžia apie saulę, menesi ir žemę bei apie burtus žmoniu žinoniu, nesuprantancziu priežasczių visokiu gamtoj apsireiszkimu.....15c

Simukas ir Magdute, vaizdelis isz Lietuvos sodieczių, ypacz jaunimo gyvenimo: parasze J. S.....10c

Svaras Juoku. Sutaise Kaz Norejo.....25c

Senoves aprasžymas apie Duktery Filypo Kareiwio 50c

Surinkti skarbai. Aprasžymas isz pabaigos 18 amžiaus, dwi puikios pasakos .....$1.00.

Sumiszimas arba baime turi dideles akis. Tikra teisybe isz Suwalku gubernijos 15c

Trakieczių Dzuku dainos, Tyrmiszkiu Andrius (kn. A. Burbos prozaiszki rasztai). Iszleido kn. Milukas. Labai naudinga knyga turinti didele moksliaszka verti.....$1.00

Talmudas žydu " " 10c

Tamoszius besotis, juokinga pasaka.....5c.

Terp skausmu in garbia Naujausios dainos.20c

Trumpa senowes Lietuwiu Istorija " 10c

Trumpa lietuwiszka Geografija parasžyta kunigo Žebrio.....15c

Žodynas keturiose kalbose: lietuwiszkai, latwiszkai, lenkiszkai ir ruskai. Yra geriausse knyga del norincziu iszmokti lenkiszkos, ruskos arba latwiszkos kalbos.....$2.00

Žiponas bei žipone ir aukszingumas bei sidabringumas lietuwiszku dainu. Yra tai mokslingas iszwedžiojimas apie pasijima lietuwiszkos kalbos 25c

Zentas del Parodos. Komedija 1 akte. kuria grajyja teatruose.....15c

Žemaiczių Wyskapyste. Yra tai puikiause istorija Žemaitijos, jos bažnyczių, kunigu, wyskupu ir wiso katalikiszko tikejimo sulis musu gadynes, t. y. nuo 1413 iki 1841 m.. $1.00

Vilius Tell. Drama penkiuose aktuose. Vokiszkai parasze Friedrich von Schiller, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Yra tai geriausias veikalas garsaus vokiszko poeto Schillerio. Dramatiszkoj formoj aprasžyta cžia kowa už nepriklausymą szweicaru priesz Austrijos jungą; darbai Szweicarijos patrijotu, terp kuriu warbiausiu buwo Vilius Tell. Kiekwienam lietuwiui welijam tą knygą parsikwesti.....30c.

Dr. Leonard Landes,

Lietuwiszkas Daktaras.

134 E. 24 Ul., New York.

Garsingas gydytojas wyriszkų ir moteriszkų ligų. Mokinosi uniwersitete New Yorke; praktikawo ligonbucziuose: Wiedniuje, Berlyne, karaliszkoje mokykloje Londone, buwo pardėtiniu mokslo Lebanon, Ballevue, Port Graduale Hospital College ir t. t.

Užtikrina Išgydyma

wisų slaptų ir paprastų ligų, kaipo tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą widurių, galwos, nepomietį, apalpimą, skaudulius, žaizdas, tynimą, moteriszkas ligas ir newaisingumą. Gydymui nerwiszkų ligų reikia naudot elektrikinias prietaisas.

Ligas Lytiš u Daliu

iszgydysiu ¦ keles dienas, telpogi ligas pilwo, uždegimą žarnų, iszdžiuwimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegų ir tt. Iszgydyma užtikrinu kiekwiename atsitikime. Chroniszkas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas užlaikau slaptybėje.

Dr. Leonard Landes,

134 E. 24th St., Cor. Lexington Av.

Offiso walandos: { nuo 9 ryto, iki 1 po piet / nuo 5 po piet iki 9 wakaro

Nedelionis: nuo 8 iki 10½ wal. ryto; nuo 2 iki 4 val. po piet.

Roda per Gromatas Dy al.

Užprasztdami gydyklas prisiuskite $1.00

☞ Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sweri ir apraszyk sawo liga, o asz prisiuslu gydyklas kuriomis iszsigydysi

F. P. Bradchulis

Attorney and Counselor at Law.

145 LaSalle st. Room 410. Chicago, Ill.

Telephone Central 3066.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip civiliszkas telp ir kriminaliszkas wisuose suduose.

B. F. STRZYŽAUSKAS,

LIETUVISZKAS DAKTARAS.

1028 N. Hoyne ave., kerte Frankfort st.

Telefonas: West 728.

....CHICAGO, ILL....

Se